אנטואן דה סנט-אכזופרי: הנסיך הקטן

ללֶאון וֶורט

אבקש את סליחת הילדים על כך שהקדשתי ספר זה לאדם מבוגר. יש לי סיבה לכך:

אדם זה הוא חברִי הטוב ביותר בעולם כולו.

ויש לי סיבה נוספת: אדם זה מבין כל דבר, אפילו

ספרי ילדים.

ויש לי סיבה שלישית: אדם זה גר בצרפת, שם הוא סובל מרעב ומקור. הוא זקוק לעידוד.

אם סיבות אלה אין בהן די,

אקדיש את הספר לַילד שמבוגר זה היה פעם

(כל המבוגרים היו פעם ילדים, אם כי אולי שכחו זאת).

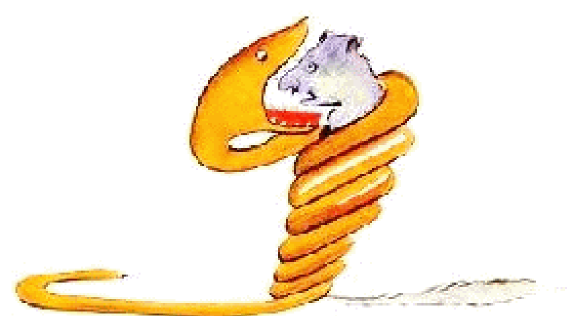
לכן אתקן את ההקדשה ואכתוב:

ללֶאון וֶורט,
כשהיה ילד קטן

כשהייתי בן שש ראיתי פעם תמונה נהדרת בספר אשר שמו "סיפורים אמיתיים", אודות החיים ביערות בראשית. נראה בה נחש בואה בעת שהוא בולע חיה. הנה העתק של התמונה:

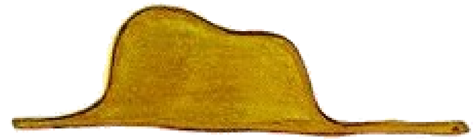
בספר נאמר: "נחשי בואה בולעים את טרפם כשהוא שלם, בלי ללעוס אותו קודם לכן. לאחר זאת אין ביכולתם לזוז, והם ישֵנים במשך שישה חודשים תמימים, אשר נחוצים להם כדי לעכל את הטרף."

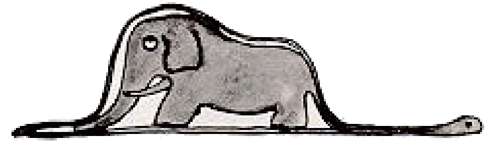
בימים ההם הרהרתי רבות אודות הרפתקאות בג'ונגל, ולאחר מספר נסיונות בעפרונות צבעוניים, הצלחתי לצייר את הציור הראשון שלי - ציור מס' אחד. הוא נראה כך:

הראיתי את יצירת המופת שלי למבוגרים, ושאלתי אותם אם התמונה מפחידה אותם. הם ענו: "מדוע שתמונה של כובע תפחיד אותנו?" אבל לא היה זה ציור של כובע, אלא ציור של נחש בואה בעת שהוא מעכל פיל. לכן ציירתי תמונה נוספת בה נראה תוכו של נחש הבואה, כדי שהמבוגרים יוכלו להבינה. תמיד יש להסביר להם דברים. ציור מס' שתיים שלי נראה כך:

הפעם המבוגרים יעצו לי להניח לציור נחשי בואה, מבחוץ או מבפנים, ותחת זאת להקדיש את מאמצי ללימוד

גיאוגרפיה, היסטוריה, חשבון ודקדוק. זו הסיבה לכך שבגיל שש ויתרתי על מה שהיה עשוי להיות קריירה מפוארת של צייר. כשלונותיהם של ציור מס' אחד וציור מס' שתיים ריפו את ידי. מבוגרים לעולם אינם מבינים בעצמם, ומייגע הדבר עבור ילדים לשוב ולהסביר להם דברים.

אם כך, בחרתי במקצוע אחר ולמדתי להטיס אווירונים. טסתי מעט על פני כל העולם, ואמנם הגיאוגרפיה עזרה לי רבות. במבט חטוף יכולתי להבדיל בין סין לבין אריזונה. אם מישהו הולך לאיבוד בלילה, ידע כזה הוא רב ערך עבורו.

במהלך שנותי היו לי מפגשים רבים, עם הרבה אנשים רציניים. חייתי זמן רב בקרב המבוגרים. הכרתי אותם באופן אישי, מקרוב, והכרות זו לא שיפרה את דעתי עליהם.

בכל פעם שפגשתי אדם אשר נראה לי שמחשבתו צלולה, ערכתי את הניסוי של ציור מס' אחד, שנשאתי עימדי תמיד. כך ביקשתי לבדוק אם זהו אכן אדם בעל הבנה. אבל תמיד היו עונים לי: "זה כובע", ומאז לא שבתי לדבר עם אדם זה על נחשי בואה, או יערות בראשית, או כוכבים. שוחחתי אתו על דברים הקרובים לליבו, אודות משחק ברידג', גולף, פוליטיקה, ועניבות, והמבוגרים היו שבעי רצון מאד על כי פגשו אדם פיקח כמותי.

כך חייתי בבדידות, בלי שתהיה לי נפש אחת לשוחח עמה מלב אל לב, עד שלפני שש שנים קרתה לי תאונה במדבר סהרה. משהו נשבר במנוע המטוס שלי, ומאחר שלא היו עמי על המטוס לא מכונאי, ולא נוסעים, התכוננתי לתקן את התקלה המסובכת בעצמי. היתה זו שאלה של חיים ומוות עבורי: המים שברשותי היו מספיקים לשמונה ימים בלבד.

בלילה הראשון ישנתי על החול, מרוחק אלפי מילין מכל יישוב של בני אדם. הייתי בודד יותר ממלח שספינתו נטרפה והוא שט על גבי רפסודה בלב האוקיאנוס, לכן תוכלו לשוות בדמיונכם את תמהוני, כאשר עם עלות היום העיר אותי קול קטן ומשונה, ואמר:

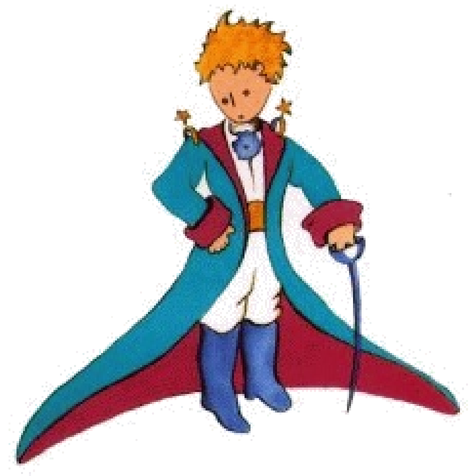
"בבקשה, צייר לי כבשה!"

"הה?"

"צייר לי כבשה!"

קפצתי על רגלי כאילו ברק היכה אותי. מצמצתי בחוזקה בעיני, אימצתי את מבטי, וראיתי איש קטן, מוזר למראה, עומד מולי ובוחן אותי ברצינות גדולה.

הנה לפניכם הדיוקן הטוב ביותר שלו אשר הצלחתי מאוחר יותר לצייר. הציור שלי לאין ערוך פחות שובה־לב מן המקור, אך זו איננה אשמתי. המבוגרים ריפו את ידַי מלעסוק בציור כשהייתי בן שש, ומעולם לא למדתי לצייר דבר, פרט לנחשי בואה מבחוץ ומבפנים.

הבטתי בהופעה הפתאומית הזאת, כשעיני כמעט יוצאות מחוריהן בהשתאות. זיכרו, מטוסי התרסק במדבר, אלפי מילין מכל מקום מיושב, ובכל זאת, לא נראָה שהאיש הקטן הזה תועה בחולות. גם לא נראה שהוא רעב, או צמא, או מפוחד. לא היה בו דבר שיעיד עליו שהלך לאיבוד באמצע המדבר, הרחק מיישוב בני־אדם.

כשלבסוף אזרתי בי די כוח לדבר, אמרתי לו:

"אבל... מה אתה עושה פה?"

בתשובה הוא חזר על דבריו לאט, כאילו הנושא הוא בעל חשיבות עליונה:

"בבקשה, צייר לי כבשה..."

כאשר ההפתעה היא כה מוחלטת, אנחנו נוטים לציית. מופרך ככל שזה נראָה לי, אלפי פרסה מיישוב אנושי, הוצאתי מכיסי פיסת נייר ועט־נובע. אבל אז נזכרתי שלימודַי התרכזו בגיאוגרפיה, היסטוריה, חשבון ודקדוק, ואמרתי לבחור הקטן (קצת בטרוניה) שאינני יודע לצייר.

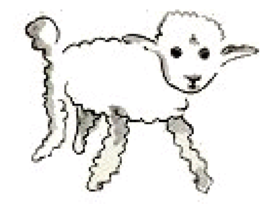
הוא ענה:

"לא חשוב. צייר לי כבשה..."

בְּרם אנוכי מעולם לא ציירתי כבשה, לכן ציירתי עבורו אחד משני הציורים אשר ידעתי לצייר. היה זה הציור של נחש בריח מבחוץ, ונדהמתי לשמוע את הברנש הקטן אומר:

"לא, לא! אינני רוצה פיל בתוך נחש בריח. נחש בריח הוא יצור מסוכן מאד, ופיל הוא מגושם. במקום בו אני גר הכל קטן מאד. נחוצה לי כבשה. צייר לי כבשה."

אזי, ציירתי ציור.

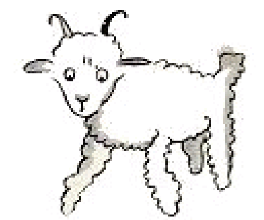

הוא התבונן בו בקפידה, ואמר:

"לא. כבשה זו חולה. צייר לי אחרת."

ציירתי תמונה נוספת.

חברי הקטן חייך ואמר לי בסלחנות:

"אתה רואה בעצמך", הוא אמר, " זו איננה כבשה כלל. זה כבש. יש לו קרניים."

ציירתי ציור נוסף, וגם הוא נדחה, כמו האחרים.

"זו זקנה מדי. אני רוצה כבשה שתחיה שנים רבות".

לאחר זאת פגה סבלנותי, והיה עלי לשוב בדחיפות לפירוק המנוע. שרבטתי את הציור הזה, והסברתי לו: "זו תיבה. הכבשה אשר ביקשת נמצאת בתוכה."

להפתעתי אורו פניו של שופטי הצעיר:

"זה בדיוק מה שרציתי! אתה חושב שהכבשה הזאת תזדקק להרבה עשב?"

"למה?"

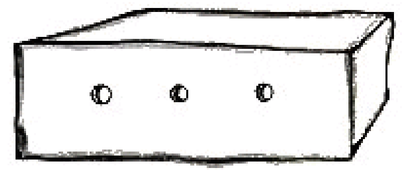

"כי במקום בו אני גר הכל מאד קטן..."

"לבטח יהיה שם די עשב בשבילה", אמרתי, "נתתי לך כבשה מאד קטנה."

הוא רכן על הציור: "לא כל כך קטנה... תראה, היא הלכה לישון..."

וכך התוודעתי אל הנסיך הקטן.

זמן רב נדרש לי כדי להבין מאין הגיע. הנסיך הקטן, אשר הציג בפני שאלות כה רבות, כאילו לעולם לא שמע את אשר שאילתיו אני. הפרטים התחוורו לי רק ממלים בודדות שנאמרו מפעם לפעם. כך למשל, בפעם הראשונה שראה את המטוס שלי (לא אצייר את המטוס, זהו ציור מסובך מדי עבורי), הוא שאל אותי:

"מה החפץ הזה?"

"זה לא חפץ. זה טס. זה מטוס. המטוס שלי", אמרתי, והסברתי לו שאני יכול לטוס.

ואז קרא: "מה! נפלת מהשמיים?"

"כן," השבתי בענווה.

"או, זה מצחיק!"

והנסיך הקטן פרץ בצחוק נחמד, שהכעיס אותי מאד. אני מצפה שרוע גורלי יילקח ברצינות. והוא הוסיף:

"אם כך גם אתה באת מן השמים! איזו היא הפלנטה שלך?"

כך התבהרה לי פיסה קטנה מן המסתורין של הוויָתו.

מיהרתי לשאול אותו: "אתה בא מפלנטה אחרת?"

אבל הוא לא השיב. הוא הניד בראשו לאט, בלי להתיק מבטו מן המטוס: "לבטח לא באת ממקום מאד מרוחק..."

לאחר זאת נעטף הרהורים שנמשכו זמן רב.

הוא נטל את הכבשה שלי מכיסו והשקיע עצמו בבחינה של הנכס שלו.

נקל לשער את הסקרנות שהתעוררה בי בגלל גילוי זה אודות "פלנטה אחרת". ניסיתי לחשוף פרטים נוספים .

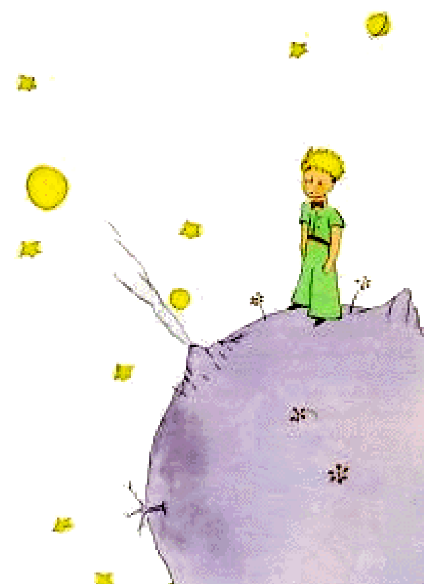
"אישי הקטן, מנין אתה בא? מהו אותו 'מקום בו אני גר' שעליו אתה מדבר? היכן בכוונתך לשמור את הכבשה?"

אחרי שקט מהורהר, הוא ענה:

"מה שטוב בקופסה שנתת לי הוא, שבלילות היא יכולה לשמש בית לכבשה."

"כך הדבר. ואם תהיה טוב, אתן לך גם חֶבל, כדי שתוכל לקשור את הכבשה במשך היום. ואף עמוד, שתוכל לקשור אותה אליו. "

הנסיך הקטן נחרד מן ההצעה:

"לקשור אותה! איזה רעיון משונה!"

"אבל אם לא תקשור אותה", אמרתי, "היא תתעה להיכן שהוא ותלך לאיבוד."

חברי פרץ שוב בצחוק מתגלגל.

"אבל לאן אתה חושב שהיא תלך?"

"לכל מקום. ישר קדימה."

אז ענה הנסיך הקטן בכובד ראש:

"זה לא חשוב. במקום בו אני גר, הכל מאד קטן!"

וקצת בעצב, הוסיף:

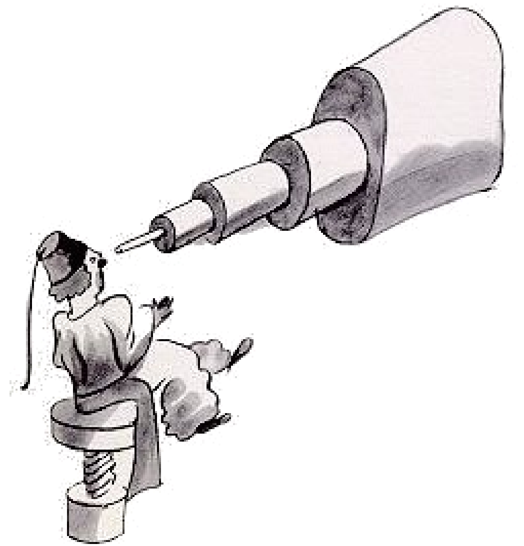
"ישר קדימה אי אפשר להגיע מאד רחוק..."

כך גיליתי עובדה שניה רבת חשיבות: הפלנטה ממנה הגיע הנסיך הקטן, ממדיה אינם גדולים משל בית!

זה לא הפתיע אותי. ידוע ידעתי שבנוסף לכוכבי הלכת הגדולים כגון ארץ, צדק, מאדים, וּוֶנוס, אשר ניתנו להן שמות, יש מאות פלנטות, אחדות מהן כה קטנות שקשה לראותן בטלסקופ.

כאשר אסטרונום מגלה פלנטה אחת מאלה, הוא אינו מעניק לה שם, אלא מספר. הוא עשוי לקרוא לה למשל "אסטרואיד 3251".

יש לי נימוקים כִּבדי־משקל להאמין שהפלנטה ממנה הגיע הנסיך הקטן היא אסטרואיד שכינויו B-612

אסטרואיד זה נצפָּה רק פעם אחת דרך הטלסקופ. היה זה בשנת 1909, על ידי תוֹכֶן תורכי.

לאחר שגילה את תגליתו, הציג אותה האסטרונום התורכי בפני הקונגרס האסטרונומי הבינלאומי, בתצוגה מרשימה, אבל איש לא האזין לדבריו, משום שהיה לבוש בתלבושת תורכית. כאלה הם המבוגרים.

למזלו של אסטרואיד B-612, חוקק השליט התורכי חוק המחייב את נתיניו, ייהרג ובל יעבור, ללבוש בגדים אירופאים.

ב-1920 שב התוכן התורכי והציג את תגליתו. זאת הפעם היה לבוש בסגנון אלגנטי, והכל קיבלו את חוות דעתו.

.

סיפרתי לכם פרטים אלה אודות אסטרואיד B-612, ואף ציינתי את מספרו, בגלל המבוגרים. מבוגרים אוהבים סְפרות.

כאשר אתה מספר להם שיש לך חבר חדש, לעולם לא ישאלו אותך אודות דברים שבמהוּת. הם לא ישאלו: "מה צליל קולו? איזה משחקים אהובים עליו ביותר? האם הוא אוסף פרפרים?"

תחת זאת, ישאלו: "בן כמה הוא? כמה אחים לו? מה משקלו? כמה כסף משׂתכר אביו?" רק כך הם חשים שהם מכירים אותו.

אם תאמרו למבוגרים:

"ראיתי בית יפה בנוי מלבנים חכליליות, ולו פרחי גרניום בחלונות, ויונים על הגג", לא יוכלו לשָווֹת בעיניהם את הבית כלל. יש לומר להם: "ראיתי בית שמחירו מאה מיליון פרנק", ואז יתפעלו: "או, איזה יופי!"

כך, אם תאמרו להם: "ההוכחה שהנסיך הקטן ה י ה היא, שהוא היה שובה־לב, שצחק, ושרצה כּבשָׂה. אם מישהו רוצה כבשה, זו הוכחה לכך שהוא קיים", הם ימשכו בכתפיהם, וינהגו בכם כבילדים קטנים. אבל אם

תאמרו: "הפלנטה אשר ממנה בא היא אסטרואיד B-612", אזי ישתכנעו, ויניחו לכם משאלותיהם. כאלה הם. זו אינה אשמתם, ועל הילדים לנהוג בהם באורך־רוח.

אבל אנו, אנו שמבינים את החיים, אין אנו מייחסים חשיבות למספרים. הייתי חפץ להתחיל את סיפורִי באופן שמתחילים לספר אגדה. הייתי רוצה לכתוב: "הָיֹה הָיָה פעם נסיך קטן, שחי על פלנטה, שהיתה רק קצת גדולה ממנו עצמו, והיה לו צורך בכבשה.." עבור אלה שמבינים את החיים זה היה מעניק נופך של אמינות לסיפור.

כי אינני רוצה שמישהו יקרא את ספרי כלאחר־יד. הזכרונות האלה העציבו אותי מאד בעת שכתבתי אותם. שש שנים חלפו מאז הלך ממני ידידי עם כבשתו. אני מנסה לתאר אותו כאן, כדי שלא אשכחנו. עצוב לשכוח חבר. לא לכל אחד יש חבר, ואם אשכח אותו, אני עלול להיות ככל המבוגרים אשר אינם מתעניינים אלה במספרים.

לצורך זה, קניתי שוב קופסה של צבעים ועפרונות. קשה לחזור ולצייר בגילי, לאחר שמאז גיל שש, לא ציירתי אלא תמונות של נחש בואה מבחוץ, ונחש בואה מבפנים. אשתדל ככל שאוכל שהדיוקנאות יהיו קרובים למציאות, אבל אין בי בטחון שמלאכתי תִצלח. ציור אחד עולה יפה, ומשנהו אין בו שום דמיון לנושא המצוייר. אני גם שוגה רבות באשר לגובהו של הנסיך הקטן: בכמה מקומות הוא גבוה מדי, ובמקומות אחרים נמוך מדי. ויש לי ספקות לגבי הצבעים של תלבושתו.

כלומר, אני מגשש בדרכי ככל יכולתי, לפעמים טוב, לפעמים רע. ודאי גם אשגה בפרטים מסוימים בעלי חשיבות, אבל אין זו אשמתי - ידידי מעולם לא הסביר לי דבר. אולי חשב שאני כמוהו, אבל לרוע המזל אינני יכול לראות כבשים מבעד לדפנות קופסה. אולי דמיתי קצת למבוגרים. הייתי אנוס לגדול.

בכל יום למדתי פרט נוסף על הפלנטה של הנסיך הקטן, על לכתו ממנה, על המסע שלו. המידע הזה הגיע באיטיות, כאשר נשר במקרה מבין הגיגיו. כך שמעתי ביום השלישי אודות הקטסטרופה של עצי הבָּאוֹבָּב.

גם הפעם עלי להודות על כך לכבשה, משום שהנסיך הקטן שאל אותי לפתע, כאילו ספק חמור חִלחֵל בו פתאום:

"האם נכון שכבשים אוכלות שיחים קטנים?"

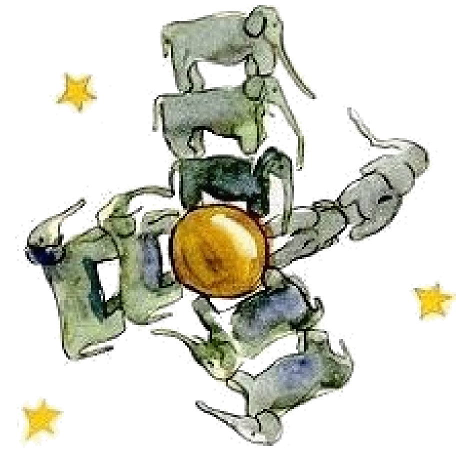
"כן, זה נכון."

"אה! אני שמח!"

לא הבנתי מה חשיבות בכך שכבשים יאכלו שיחים קטנים, אבל הנסיך הקטן הוסיף: "אם כך, הם יאכלו עצי באובב"?

ציינתי בפני הנסיך הקטן שעצי באובב אינם שיחים קטנים, אלא ההפך מזה: אלה עצים גדולים כמו כנסיות, אשר גם אם ייקח איתו עדר של פילים, העדר כולו לא יאכל עד תום אפילו עץ באובב אחד.

הרעיון של עדר פילים הצחיק את הנסיך הקטן. "יהיה עלינו לערום אותם איש על רעהו", הוא אמר.

ואז העיר הערה נבונה: "לפני שהם נעשים כל כך גדולים, עצי הבאובב מתחילים את דרכם כשהם קטנים".

"זו אמת לאמיתה", אמרתי. "אבל למה נחוץ לך שהכבשה תאכל עצי באובב קטנים?"

הוא ענה: "או באמת!", כאילו שוחחנו על דבר שהוא מובן מאליו. ואילו אני נדרשתי למאמץ מחשבתי גדול כדי לפתור חידה זו ללא עזרתו.

למדתי שבפלנטה של הנסיך הקטן, כמו בכל הפלנטות, יש צמחים טובים וצמחים רעים. עקב כך, יש זרעים טובים שמקורם בצמחים טובים, וזרעים רעים, אשר מקורם בצמחים רעים.

אבל הזרעים הם בלתי נראים לעין. הם ישֵׁנים עמוק בתוך האדמה, עד אשר אוחז באחד מהם רצון להתעורר. אז הזרע הקטן מתמתח ומתחיל בהססנות לשלוח זלזל קטן לעבר החמה. אם זה נֶבֶט של צנונית או שיח־ורד, יש להניח לו לגדול כאוות נפשו. אבל אם זהו צמח רע, יש לעקור אותו מוקדם ככל האפשר, מיד ברגע שמזהים אותו.

היו כמה זרעים נוראיים בפלנטה שהיא ביתו של הנסיך הקטן - היו אלה זרעי באובב. קרקע הפלנטה היתה מלאה בהם. אם מאחרים לטפל בעצי הבאובב, לנצח אי אפשר עוד להיפטר מהם. הם מתפשטים בכל רחבי הכוכב, שורשיהם חודרים את מעבה האדמה, ואם הפלנטה קטנה מדי ועצי הבאובב רבים מדי, הפלנטה מתבקעת לבסוף לרסיסים.

"זה ענין של משמעת", הסביר לי הנסיך הקטן אחר כך. "לאחר שמסיימים את רחצת הבוקר, יש לדאוג בקפדנות לנקיון הפלנטה. יש לעקור באדיקות את כל שתילי הבאובב, ברגע שאפשר להבדיל בינם לבין שיחי ורד, שנראים דומים להם כשהם צעירים. זו מלאכה משעממת", אמר הנסיך הקטן, "אבל גם מאד קלה".

ויום אחד הוא אמר לי: "עליך לצייר תמונה יפה, כדי שהילדים במקום בו אתה גר יראו בדיוק איך כל זה. אם ייצאו פעם למסע, זה יהיה להם לעזר. לפעמים," הוא הוסיף, "לפעמים אין נזק גדול בִּדְחיה של מלאכה ליום המחרת, אבל בכל הנוגע לעצי הבאובב, פירוש הדבר אסון. הכרתי פלנטה שגר עליה בטלן אחד. הוא הזניח שלושה שיחים קטנים..."

לכן ציירתי את הפלנטה הזאת, כפי שהנסיך הקטן תיאר אותה באוזני. אינני אוהב להטיף מוסר, אבל הסכנה הטמונה בעצי באובב איננה ידועה די הצורך, והסכנה האורבת לכל מי שילך פעם לאיבוד על אסטרואיד היא כה גדולה, שאחרוג ממנהגי, ואומר: "ילדים! היזהרו מעצי באובב!"

ידידַי ואנוכי התחמקנו מסכנה זו במשך זמן רב, בלי לדעת דבר אודותיה, לכן טרחתי כל כך כדי לייצר את התמונה הזאת עבורם. המסר שאני מעביר להם באופן זה ראוי לכל מאמץ מצדי.

אולי תשאלו אותי: "מדוע אין בספר שלך ציורים נוספים שהם כה מרשימים כמו הציור של עצי הבאובב?"

התשובה פשוטה - ניסיתי, אבל בציורים האחרים הַצלחתי היתה פחותה. כאשר ציירתי את עצי הבאובב נוצקו בי תעצומות נפש, בגלל חשיבות הענין ודחיפותו.

הו נסיך קטן! מעט מעט למדתי את סוד חייך הקטנים והעצובים. במשך זמן רב תענוגך היחיד היה ההנאה השקטה שבהתבוננות בשקיעת השמש. למדתי פרט חדש זה בבוקרו של היום הרביעי, כאשר אמרת לי:

"אני מאד אוהב שקיעות. בוא, נלך עכשיו להתבונן בשקיעה."

"אבל עלינו להמתין...", אמרתי.

"להמתין למה?"

"להמתין עד למועד השקיעה."

תחילה נראיתָ מופתע, ואז צחקת על טעוּתך, ואמרת לי:

"תמיד נדמה לי שאני בבית!"

ואמנם, הכל יודעים, שכאשר השעה היא שעת הצהרים בארצות-הברית, השמש שוקעת מעל צרפת. אם תוכלו לנסוע לצרפת בתוך דקה אחת, תגיעו היישר לזמן שקיעת החמה. לרוע המזל צרפת רחוקה מדי.

אבל על כוכב הלכת הזעיר שלך, כל שהיה עליך לעשות הוא להתיק את כסאך צעדים ספורים. יכולת לחזות ברדת הלילה בכל עת שתחפוץ...

"יום אחד", אמרת לי, "ראיתי את השקיעה ארבעים ושלוש פעמים!"

ואחר-כך הוספת:

"אתה יודע...כאשר מישהו מאד עצוב...הוא אוהב את השקיעות..."

"היית עצוב, אם כך", שאלתי, "ביום של ארבעים ושלוש השקיעות?"

אבל הנסיך הקטן לא ענה.

ביום החמישי, שוב, כמו תמיד, היה זה הודות לכבשה, שסוד זה בחייו של הנסיך הקטן נגלה לי.

לפתע פתאום, בלי שדבר יוביל לכך, כאילו השאלה נולדה מתוך הגיה ממושכת אודות בעיה, הוא שאל:

"כבשה, אם היא אוכלת שיחים קטנים, האם היא אוכלת גם פרחים?"

"כבשה", עניתי, "אוכלת כל מה שנקרה בדרכה".

"גם פרחים שיש עליהם קוצים?"

"כן, גם פרחים שיש עליהם קוצים."

"אם כך, הקוצים, מה תועלת בהם?"

לא ידעתי. באותו רגע הייתי עסוק בנסיון לשחרר בורג שנתקע בתוך המנוע שלי. הייתי מודאג, כי התברר לי שהתקלה במטוסי חמורה ביותר. נותרו איתי רק מעט מי שתיה, וחששתי מן הגרוע מכל.

"הקוצים - מה תועלת בהם?"

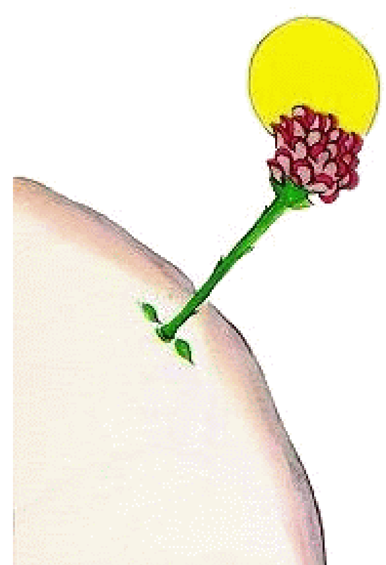
הנסיך הקטן לעולם לא הניח לשאלה, אחרי ששאל אותה. באשר לי, הייתי מוטרד מן הבורג ההוא, ועניתי לו בתשובה הראשונה שעלתה במוחי:

"הקוצים אין בהם תועלת. לפרחים יש קוצים כדי להכעיס!"

"אוה!"

השתררה שתיקה. ואז התפרץ כלפי בזעם ועלבון:

"אינני מאמין לך! פרחים הם יצורים חלשים. הם תמימים. הם מגינים על עצמם ככל יכולתם. הם מדמים בנפשם שהקוצים שלהם מפחידים..."

לא עניתי. באותו רגע אמרתי לעצמי: "אם הבורג הזה לא יסתובב, אכה אותו החוצה בפטיש."

שוב הפריע הנסיך הקטן למחשבותי:

"ואתה באמת מאמין שפרחים..."

"או, לא!" צעקתי. "אני לא מאמין בכלום! עניתי לך בדבר הראשון שעלה במוחי. אני עסוק עכשיו בדברים חשובים!"

עיניו ננעצו בי בהשתוממות. "דברים חשובים!"

הוא התבונן בי שם, הפטיש בידי, אצבעותי שחורות משמן מנועים, רכון על גבי חפץ שנראה לו מכוער עד מאד.

"אתה מדבר כמו מבוגרים!"

נכלמתי, אבל הוא המשיך ללא רחמים:

"אתה מבלבל הכל...אתה מערבב הכל..."

הוא היה אחוז חימה, והטיח את תלתליו הזהובים ברוח.

"אני מכיר פלנטה אחת שגר בה איש אחד אדום פנים. הוא מעולם לא הריח פרח. מעולם לא התבונן בכוכב. מעולם לא אהב אף אחד. מעולם לא עשה משהו בחייו, מלבד לחבר מספרים. וכל היום הוא חזר ואמר בדיוק כמוך: 'אני עסוק בדברים חשובים!' זה גרם לו להתנפח מרוב גאווה, אבל הוא לא אדם - הוא פִּטריה!"

"הוא מה?"

"פטריה!"

פניו של הנסיך הקטן הלבינו מזעם, "הפרחים גידלו קוצים במשך מיליוני שנים, ובמשך מיליוני שנים הכבשים אכלו אותם בכל זאת. האם אין זה חשוב להבין מדוע הפרחים טורחים כל כך לגדל קוצים שלעולם אינם מסייעים להם? האם המלחמה בין הפרחים לכבשים איננה חשובה? האין זה רציני וחשוב יותר מסיכומיו של האיש השמן בעל הפנים האדומות?

ואם אני מכיר פרח אחד אשר הוא יחיד ומיוחד בעולם, ואיננו גדל בשום מקום אחר אלא על הפלנטה שלי, וכבשה קטנה עלולה לקטום אותו בנגיסה אחת באיזה בוקר בלי להבין את אשר היא עושה, זה איננו חשוב?"

פניו שבו והאדימו.

"אם מישהו אוהב פרח, שיש רק אחד כמוהו בין כל מיליון-מיליוני הכוכבים, די לו להביט בכוכבים כדי להיות מאושר. הוא אומר לעצמו: 'אי-שם הפרח שלי נמצא...' אבל אם כבשה תאכל את הפרח, יהיה זה עבורו כאילו כל כוכבי השמים חָשְׁכו באחת! וזה לא חשוב בעיניך!"

יותר לא יכול היה לומר כי פרץ בבכי.

הלילה ירד. שמטתי מִיָדי את כלי העבודה.

מה חשיבות יש לפטיש, לבורג, או לצמא, או למוות? על כוכב אחד, על פלנטה אחת, על הפלנטה שלי - ארץ, יש נסיך קטן שצריך לנחמו. נטלתי אותו בזרועותי ונענעתי אותו.

"הפרח שאתה אוהב איננו בסכנה... אני אצייר לכבשה שלך זמם... אצייר גדר להגן על הפרח שלך. אני..."

הייתי נבוך והֶחֱשתי.

לא נמצאו לי המלים לחדור אל ליבו, לחלוק את כאבו…

מקום כה סודי היא ארץ הדמעות.

בתוך זמן קצר הכרתי טוב יותר את הפרח הזה.

על הפלנטה של הנסיך הקטן היו תמיד פרחים פשוטים, אשר להם רק שורה אחת של עלי כותרת, שלא תפסו מקום רב ולא הטרידו איש. בוקר אחד צצו בדשא, ועם רדת ערב קמלו.

אבל יום אחד הופיע צמח חדש, שנבט מזרע אשר אין יודע מאין הגיע. הנסיך הקטן בחן בענין את השתיל הקטן הזה, שהיה שונה מכל השתילים הקטנים האחרים שעל הפלנטה שלו.

אתם מבינים, זה היה עלול להיות סוג חדש של באובב.

אך השיח הקטן עצר מגדילתו, והחל לייצר פרח. הנסיך הקטן התבונן בניצן הגדול שהחל ללבלב על הצמח, וחש שמשהו קסום עומד להתרחש.

אבל השושנה, חבויה בתָּאָהּ הירוק, לא נחפזה להשלים את הכנות היופי שלה. היא בחרה בקפדנות את צבעיה, ועטתה את תלבושתה לאִטה, מתאימה את עלי הכותרת אחד לאחד.

היא לא תופיע מקומטת כמו פרחי הפרג, היא תיכנס אל העולם במלוא תפארתה! או כן, היא היתה גנדרנית, והתייפותה המסתורית ארכה ימים רבים.

ואז בוקר אחד, בתום כל אותן הכנות ממושכות, עם הנץ החמה פיהקה ואמרה:

"אה! זה עתה התעוררתי... סלח לי... אני עוד קצת פרועה..."

הנסיך הקטן שלא יכול היה לאצור את התפעלותו, קרא:

"את כל כך יפה!"

"הלא כן?" ענתה השושנה במתק. "ונולדתי בדיוק עם השמש..."

כך למד הנסיך הקטן להכיר שהשושנה איננה צנועה כלל ועיקר. אבל כל כך מרגשת !

"נדמה לי שזה זמן לארוחת בוקר." אמרה, "אם תהיה כה אדיב ותדאג לצרכי..."

והנסיך הקטן, מבולבל, הלך להביא משפך עם מים טריים.

במהרה החלה גאוותנותה לייסר אותו. יום אחד, למשל, בעת ששׂחה אודות ארבעת קוציה, אמרה לנסיך הקטן:

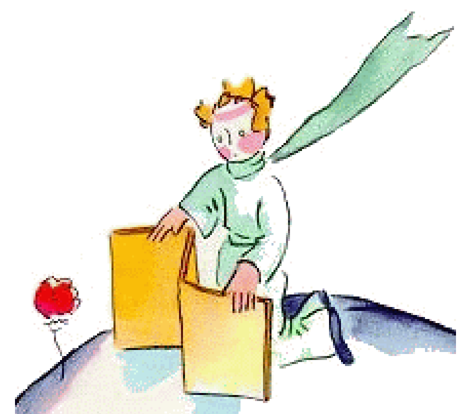
"שיבואו הנמרים על טפריהם!"

"אין נמרים על הפלנטה שלי", ציין הנסיך הקטן, "ובכל מקרה, נמרים אינם אוכלים עשב".

"אינני עשב," הסבירה השושנה במתק.

"סלחי לי..."

"אינני פוחדת מנמרים", היא המשיכה, "אבל אני יְראה מרוחות פרצים. אני מניחה שאין לך פרגוד עבורי?"

"יִראה מרוחות, זה מזל ביש עבור צמח", חשב בליבו הנסיך הקטן, "הפרח הזה הוא יצור מסובך מאד...".

"בלילות רצוני שתכסה אותי בכיפת זכוכית. קר אצלך מאד, המקום אינו בנוי כהלכה. במקום ממנו באתי..."

אבל כאן עצרה. היא הגיעה לכאן בדמות זרע. לא יתכן שידעה דבר אודות עולמות אחרים. נבוכה מכך שכמעט נחשפה בשקר ברור, השתעלה שלוש או ארבע פעמים, כדי לטעת רגשי אשמה בנסיך הקטן: "הפרגוד?"

"עמדתי לחפש פרגוד בשבילך, בעת שדיברת אלי".

היא הגבירה מעט את שיעולה, כדי שבכל זאת יסבול יסורי מצפון.

כך, הנסיך הקטן, למרות אהבתו הנאמנה לשושנה שלו, החל לפקפק באהבתה אליו. הוא לקח אל ליבו מלים נטולות חשיבות, והיה אומלל עד מאד.

"אסור היה לי להקשיב לה", התוודה יום אחד בפנַי. "אף פעם אסור להקשיב לפרחים. צריך רק להתבונן בהם ולשאוף את ניחוחם. השושנה שלי בִּישׂמה הפלנטה שלי, ואני לא ידעתי ליהנות מכך. נמלאתי צער בגלל הסיפור ההוא אודות טפרים, בעוד שהיה עלי להתמלא רכות."

והוא המשיך בוידוי:

"בעצם לא הבנתי כלום! היה עלי לשפוט את המעשים ולא את המלים. היא הרעיפה עלי את ניחוחה וזוהרה. אסור היה לברוח ממנה! היה עלי להבחין בַּחיבה שמאחורי תחבולותיה. פרחים הם מלאי סתירות!

אבל אני הייתי צעיר מכדי לדעת לאהוב אותה."

אני סבור שלצורך מסעו נעזר בלהקה של ציפורי בר נודדות.

בבוקר קודם עזיבתו, השליט סדר מופתי בפלנטה שלו.

הוא ניקה בקפדנות את הרי הגעש הפעילים. היו לו שני הרי געש פעילים, אשר שימשו אותו לחימום ארוחת הבוקר. היה לו גם הר געש אחד כבוי, אבל, כפי שאמר, "לעולם אין לדעת!" לכן ניקה גם את הר הגעש הכבוי.

כאשר הרי געש נקיים למשעי, הם בוערים מתוּנות, ללא התפרצויות. התפרצות הר געש היא כמו אש המתפרצת בארובה.

מובן מאליו שעל הארץ שלנו, אנחנו קטנים מכדי לנקות את הרי הגעש, וזו הסיבה שהם מביאים עלינו כל כך הרבה צרות.

הנסיך הקטן עקר, קצת בעֶצֶב, את הנבטים האחרונים של באובב. הוא חשב שלעולם לא ישוב.

באותו בוקר בהיר, כל המטלות המוכרות היו לפתע יקרות ללבו עד מאד, וכאשר השקה את הפרח שלו בפעם האחרונה, והתכונן לכסותו בכיפת הזכוכית, נוכח לדעת שהוא קרוב לדמעות.

"שלום", הוא אמר לפרח.

אבל היא לא ענתה.

"שלום" הוא חזר.

השושנה השתעלה, אבל לא כי היתה מצוננת.

"הייתי טפשה." אמרה לבסוף, "אני מבקשת את סליחתך. נסה להיות מאושר..."

הנסיך הקטן הופתע מכך שאיננה נוזפת בו, והוא ניצב מבולבל, כיפת הזכוכית בידו, אינו מבין מה פשר הרכות השקטה של הפרח.

"כמובן, אני אוהבת אותך", אמרה השושנה. "אתה לא ידעת זאת, בגללי. זה לא חשוב. אבל גם אתה היית טיפש, בדיוק כמוני. נסה להיות מאושר... הנח לכיפת הזכוכית. אינני רוצה בה עוד."

"אבל הרוח..."

"לא קר לי עד כדי כך... אוויר הלילה הקריר מֵיטיב אתי. אני פרח."

"אבל החַיות..."

"יתכן שיהיה עלי לשאת את נוכחותם של שניים או שלושה זחלים אם רצוני להתוודע לפרפרים. נראה לי שהם יפים עד מאד, וזולתם מי עוד יבוא לבקרני? אתה תהיה כל כך רחוק. ובאשר לחיות הגדולות, אינני חוששת מהן. יש לי קוצים."

ובתמימות הצביעה על ארבעת קוציה.

ואז הוסיפה:

"אל תתמהמה עכשיו, זה גורם לי צער. החלטת ללכת, עכשיו לך!"

כי לא רצתה שיראה אותה בוכה. היא היתה פרח כל כך גאוותן...

הנסיך הקטן נקרה במסעו לאיזור האסטרואידים 325, 326, 327, 328, 329, ו-330, לכן התחיל בביקור באסטרואידים אלה, כדי שיהיה לו ענין לעסוק בו, וכדי להעשיר את ידיעותיו.

הראשון בהם היה משכנו של מלך.

עוטה גלימה של ארגמן ופרוות סמור, ישב המלך על כס המלכות שלו, אשר היה פשוט, ורב-הוד, בעת ובעונה אחת.

"אה! הנה נתין!", קרא המלך כאשר הבחין בנסיך הקטן. והנסיך שאל בלבו: "היאך יתכן שהוא מכיר אותי, הרי מעולם לא פגש בי קודם?"

הוא לא ידע שעבור המלכים, העולם הוא מקום פשוט - בעיניהם כל בני האדם הם נתינים.

"קרב הלום, כדי שאיטיב לראותך", אמר לו המלך, אשר שָׂש להיות מלך על מישהו.

הנסיך הקטן תר סביבו אחרי מקום לשבת בו, אבל שולי גלימת הפרווה הנהדרת של המלך מילאו את פני הכוכב. לכן נשאר על עומדו, ומכיוון שהיה עייף, פיהק.

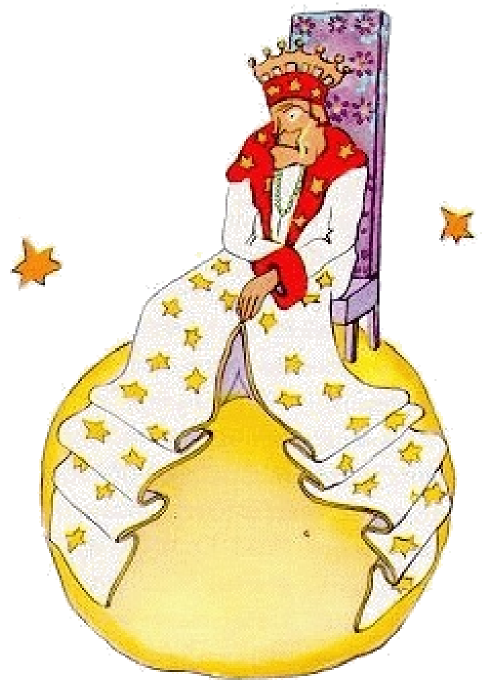
"פיהוק בנוכחות המלך הוא בניגוד לכללי הטקס," אמר המלך, "אני אוסר זאת."

"איני יכול להימנע מכך", נבוך הנסיך הקטן, "עברתי דרך ארוכה במסעי, ולא ישנתי כלל."

"אם כן", אמר המלך, "אני מצווה עליך לפהק! מזה שנים רבות לא ראיתי מישהו מפהק. פיהוקים הם דבר רב־ענין בשבילי. קדימה! פַּהק שוב. זו פקודה!"

"זה הפחיד אותי...אינני יכול שוב..." הסמיק הנסיך הקטן.

"הְם, הְם," ענה המלך, "אם כך אני...אני מצווה עליך מדי פעם לפהק ומדי פעם ל..." ואז גמגם משהו, ונראה מרוגז.

כי המלך דרש בתוקף שסמכותו תכובד. הוא לא התיר שום התרופפות במשמעת. הוא היה שליט אבסולוטי. אבל מכיוון שהיה גם אדם טוב, הוראתיו היו מתקבלות על הדעת.

הוא נהג לומר: "אילו הייתי מצווה על גנרל להפוך לציפור־ים, והגנרל היה ממרה את פי, לא היתה זו אשמת הגנרל, אלא אשמתי אני."

"מותר לי לשבת?", נשמעה שאלה מהוססת מפי הנסיך הקטן.

"אני מצווה עליך לשבת!" אמר המלך, ובתנועה מלכותית אסף את שולי גלימת הפאר שלו.

אבל הנסיך הקטן תהה בלבו. הפלנטה היתה זעירה. על מה מַלָך המלך ?

"אדוני", הוא אמר לבסוף, "מחל לי על שאני פונה אליך בשאלה..."

"אני מצווה עליך להפנות אלי שאלה", דחק בו המלך.

"אדוני, על מה אתה מולך?"

"על הכל." ענה המלך בפשטות מלכותית.

"על הכל?"

המלך החווה בידו על הפלנטה שלו, ועל הפלנטות האחרות, ועל כל כוכבי השמים.

"על כל זה?" שאל הנסיך הקטן.

"על כל זה." אמר המלך. משום שלא היה רק מלך אבסולוטי, אלא גם מלך אוניברסלי.

"והכוכבים נשמעים לציווייך?"

"וודאי." אמר המלך, " הם מצייתים לי מיד. אינני מתיר התרופפות במשמעת."

עוצמה כגון זו מילאה את הנסיך השתאות. אילו היה הוא בעל סמכות שכזאת, היה יכול לִצפות בשקיעה לא ארבעים וארבע פעמים ביום, אלא שבעים ושתיים, או מאה, או מאתיים פעמים ביום אחד, בלי להעתיק כלל את כסאו.

ובגלל שנזכר בפלנטה הקטנה שלו אשר נטש, הרגיש עצוב, ואזר אומץ לבקש דבר־מה מן המלך:

"הייתי רוצה לראות את השקיעה...אנא...צווה על השמש לשקוע..."

"אילו הייתי מצווה על גנרל לעופף מפרח לפרח כמו פרפר, או לכתוב טרגדיה, או להפוך לציפור ימית, והגנרל היה ממרה את פי, במי מאיתנו האשמה?" שאל המלך, "בגנרל, או בי עצמי?"

"בּךָ", ענה הנסיך הקטן נחרצות.

"מדוייק. יש לדרוש מכל אחד רק הדברים שביכולתו לבצע.", המשיך המלך, "סמכות טמונה קודם כל בהגיון. אילו הייתי מצווה על אנשים להשליך עצמם למי הים, הם יתמרדו נגדי. יש בכוחי לתבוע צייתנות משום שפקודותי מתקבלות על הדעת."

"אז, השקיעה שלי?" הזכיר לו הנסיך הקטן, משום שלעולם לא הניח לשאלה אחרי ששאל אותה.

"אתה תקבל את השקיעה שלך. כך אצווה. אבל בהתאם לתורת השלטון שלי, אמתין עד אשר יבשילו לכך התנאים."

"מתי זה יהיה?" שאל הנסיך הקטן.

" הְם, הְם" אמר המלך, ונועץ באלמנך עב-כרס. "הְם, הְם. יהיה זה בערך ב..., זה יהיה הערב לקראת השעה עשרים דקות לפני שמונה. ואתה תיווכח לראות שהכל מצייתים לי."

הנסיך הקטן פיהק. הוא הצטער על שהחמיץ את השקיעה, ועתה גם החל להתייגע.

"אין לי דבר יותר לעשות כאן", הוא אמר למלך, "לכן אצא לדרכי".

"אל תלך", אמר המלך, אשר שמח שיש לו נתין. "אל תלך. אמנה אותך לשר!"

"איזה שר?"

"שר ה...שר המשפטים!"

"אבל אין כאן איש כדי לשפוט!"

"אין לדעת.", אמר המלך, "טרם ערכתי סיור מקיף בתחומי ממשלתי. אני זקן מאד. אין כאן מקום לכרכרה, וההליכה מעייפת אותי."

"או, אבל אני כבר ראיתי", אמר הנסיך הקטן, מסב את ראשו כדי להעיף שוב מבט בצידה השני של הפלנטה, "גם בצד השני, אין נפש חיה..."

"אם כך, תשפוט את עצמך !", אמר המלך. "זהו השיפוט הקשה מכל. הרבה יותר קשה לדון את עצמך מאשר לדון אחרים. אם תצליח בכך, אזי באמת ובתמים איש חכם אתה".

"אני יכול לדון את עצמי בכל מקום, אינני צריך לגור כאן".

"הְם הְם" אמר המלך. "סיבותי עמי להאמין שבמקום כלשהו על פני הפלנטה שלי שוכן עכברוש זקן. בלילות אני שומע אותו. תוכל לשפוט את העכברוש. מעת לעת תדון אותו למוות, וכך חייו יהיו תלויים במשפטך. אבל גם תחוֹן אותו בכל פעם, כדי לנהוג בחסכנות, כי הוא הנתין היחיד שבנמצא".

"אני", ענה הנסיך הקטן", אינני אוהב לדון למוות. ועכשיו בדעתי לצאת לדרך".

"לא", אמר המלך.

הנסיך הקטן, שהשלים את ההכנות ליציאה, לא רצה לצער עוד את המונרך הזקן.

"אם רצון הוד מלכותו שיצייתו לו בלי להשתהות", הוא אמר, "עליו לצוות עלי ציוויים מתקבלים על הדעת. עליו לצוות עלי, למשל, לצאת לדרכי בזה הרגע. נראה לי שהתנאים בשלו לכך..."

המלך שתק. הנסיך הקטן היסס לכן עוד רגע, ואז נאנח, ויצא לדרכו.

"מיניתי אותך לשגריר !", קרא אחריו המלך.

היתה בקולו סמכות מעורר כבוד.

"המבוגרים באמת משונים", שח הנסיך הקטן בלבו, בעת ששוב יצא למסעו.

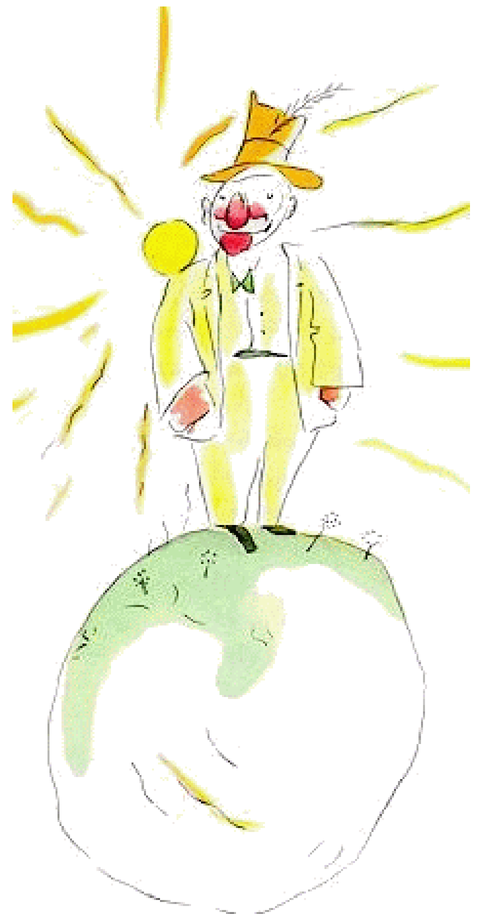

בפלנטה השניה גר אדם רברבן.

"אה! הנה מעריץ בא לשחר פני!" הכריז הרברבן מרחוק, כאשר ראה את הנסיך הקטן מתקרב. כי בעיני רברבן, כל האחרים הם מעריצים.

"בוקר טוב!" אמר הנסיך הקטן. "יש לך כובע משונה".

"זה כובע להגבָּהָה. זה להגבהה לאות הוקרה, כאשר אנשים מריעים לי. לרוע המזל איש לא עובר כאן."

"אה, כן?" אמר הנסיך הקטן, שלא הבין על מה הוא שח.

"מחא כפיים", אמר לו האיש הרברבן.

הנסיך הקטן מחא כפיו, והאיש היהיר הגביה את כובעו בענוותנות, לאות הוקרה.

"זה יותר משעשע מאשר הביקור אצל המלך," אמר בליבו הנסיך הקטן. הוא שב ומחא כפיו, והרברבן שוב הגביה את כובעו.

בחלוף חמש דקות של תרגול, הנסיך הקטן התייגע מן המשחק החד-גוני. "ומה צריך לעשות כדי שהכובע יונמך?" הוא שאל.

אבל הרברבן לא ענה. רברבנים לא שומעים כלום מחוץ למחמאות.

"האם באמת אתה מעריץ אותי מאד?" חקר את הנסיך הקטן.

"מה פרוש 'מעריץ' ?"

"להעריץ פירושו להכיר בכך שאני האדם הנאה ביותר, הלבוש בצורה ההדורה ביותר, העשיר ביותר והפיקח ביותר על פני הפלנטה."

"אבל אתה לבדך בפלנטה זו!"

רָצֵה אותי בבקשה, הערֵץ אותי בכל זאת."

"אני מעריץ אותך," אמר הנסיך הקטן, מושך בכתפיו, "אבל למה זה חשוב לך?"

והוא פנה לדרכו.

"מבוגרים הם ללא צל של ספק מוזרים", חשב, שעה שהמשיך במסעו.

הפלנטה הבאה היתה מיושבת על ידי שתיין. היה זה ביקור קצר מאד, אבל הוא זרה תוגה גדולה בלב הנסיך הקטן:

"מה אתה עושה ?" שאל את השתיין, אשר ישב אל השולחן בדממה, מול מצבור של בקבוקים ריקים, ועוד מצבור של בקבוקים מלאים.

"אני שותה", השיב השיכור נוּגוֹת.

"למה את שותה?" שאל הנסיך הקטן.

"כדי לשכוח." ענה השיכור.

"כדי לשכוח מה?", שאל הנסיך הקטן, שחמל עליו בלבו.

"כדי לשכוח את חרפתי," התוודה השיכור, מרכין ראש.

"מה היא חרפתך?" המשיך לשאול הנסיך הקטן, כי רצה לעזור לו.

"חרפתי היא חרפת השתיה", חתם השיכור את דבריו, ונעטף שתיקה עמוקה.

והנסיך הקטן הלך לדרכו, מבולבל. "המבוגרים הם באמת מאד, מאד, משונים", שח לעצמו בעת שהמשיך במסעו.

הפלנטה הרביעית היתה שייכת לאיש עסקים. הוא היה כה שקוע במלאכתו שאפילו לא נשא מבט כאשר הנסיך הקטן הגיע.

"בוקר טוב," אמר לו הנסיך הקטן. "הסיגריה שלך כבויה."

"שלוש ועוד שתיים הם חמש. חמש ועוד שבע הם שתים־עשרה, שתים־עשרה ועוד שלוש הם חמש־עשרה, בוקר טוב, חמש־עשרה ועוד שבע הם עשרים־ושתים, עשרים־ושתים ועוד שש הם עשרים־ושמונה, אין לי זמן להצית אותה שוב, עשרים־ושש ועוד חמש הם שלושים־ואחת. פיו! אם כך הסכום הוא חמש־מאות־ואחת מיליון, שש־מאות־עשרים־ושתים אלף, שבע־מאות־שלושים־ואחת."

"חמש מאות מיליון מה?" שאל הנסיך הקטן?

אה? אתה עוד כאן? חמש מאות ואחת מיליון...אני כבר לא יודע...יש לי עוד עבודה רבה! אני עוסק בעניינים בעלי חשיבות. אינני מתעסק בשטויות. שתים ועוד חמש הם שבע..."

"חמש מאות ואחת מיליון של מה?" חזר הנסיך הקטן, אשר אף פעם בחייו לא הניח לשאלה, אחרי ששאל אותה.

איש העסקים הרים את ראשו.

"במשך חמישים וארבע השנים בהן ישבתי בכוכב זה, הופרעתי רק שלוש פעמים. הפעם הראשונה היתה לפני עשרים־ושתים שנה, כשחיפושית מַאי אחת נפלה הנה השד־יודע־מאין. היא השמיעה זמזום נורא ואיום, ונפלו בחשבון שלי ארבע שגיאות. הפעם השניה היתה לפני אחת־עשרה שנים, כשטרדה אותי התקפת שגרון. אינני מתעמל די הצורך, אין לי זמן לבטלה, הפעם השלישית...ובכן, זוהי הפעם השלישית! אז אמרתי, חמש מאות ואחת מליון.."

"מיליון מה?"

איש העסקים הבין שאפסה התקוה שיניחו לו לנפשו.

"מיליונים של הדברים הקטנים האלה," הוא אמר, "אשר לפעמים נראים בשמים."

"זבובים?"

"לא, דברים קטנים מנצנצים."

"דבורים?"

"לא. דברים קטן מוזהבים שמעוררים חולמנות בקרב חדלי־אישים. אבל אני עוסק בעניינים בעלי חשיבות, אין לי זמן לחולמנות."

"אה! אתה מתכוון לכוכבים?"

"כן. כוכבים."

"ומה אתה עושה עם חמש מאות מיליון כוכבים?"

"חמש־מאות־ואחת־מיליון, שש־מאות־עשרים־ושתים־אלף, שבע־מאות־שלושים־ואחת. אני אדם רציני, דייקן."

"ומה אתה עושה עם כוכבים אלה?"

"עושה בהם?"

"כן."

"כלום. הם שלי."

"הכוכבים שלך?"

"כן."

"אבל פגשתי כבר מלך ש..."

"מלכים אינם בעלים של שום דבר - הם מושלים על דברים. זה ענין שונה לחלוטין."

"ומה הטעם בכך שאתה בעליהם של הכוכבים?"

"הטעם הוא בכך שהם עושים אותי איש עשיר."

"ומה הטעם בכך שאתה עשיר?"

"הטעם הוא שאני יכול לקנות עוד ועוד כוכבים, אם הם מתגלים."

"אדם זה", חשב הנסיך הקטן לעצמו, "ההגיון שלו הוא כמו זה של השתיין המסכן שלי..."

למרות זה, היה את נפשו לשאול עוד כמה שאלות.

"כיצד יתכן שאתה הבעלים של הכוכבים?"

"למי הם שייכים?" התריס האיש העשיר.

"אינני יודע. אינם שייכים לאיש."

"אם כך הם שייכים לי, משום שאני האדם הראשון שחשב על כך."

"זה מספיק?"

"כמובן. כאשר אתה מוצא יהלום שאיננו שייך לאיש, הוא שייך לך. כאשר אתה מגלה אי שלא שייך לאף אחד, הוא שלך. כאשר צץ במוחך רעיון לפני שצץ במוחו של מישהו אחר, הוא שלך. ואני, אני הבעלים של הכוכבים, משום שאיש לפני מעולם לא חשב על כך."

"כן, זה נכון," אמר הנסיך הקטן. "ומה אתה עושה איתם?"

"אני מנהל אותם", השיב איש העסקים. "אני סופר אותם, וסופר אותם שוב. זו מלאכה קשה, אבל אני אדם רציני!"

עדיין לא נחה דעתו של הנסיך הקטן.

"אם יש לי צעיף", הוא אמר, "אני יכול לכרוך אותו על צווארי, ולקחת אותו אתי. אם יש לי פרח, אני יכול לקטוף אותו ולקחת אותו אתי. אבל אתה אינך יכול לקטוף את הכוכבים מן השמים."

"לא, אבל אני יכול להכניס אותם לבנק."

"מה הכוונה בזה?"

"הכוונה היא שאני יכול לרשום את מספר הכוכבים שלי על פיסת נייר קטנה, ואז להניח את הנייר במגירה ולנעול אותה במפתח."

"וזה הכל?"

"די בכך", אמר איש העסקים.

"זה משעשע," חשב הנסיך הקטן. "זה די פיוטי, אבל לא כל כך חשוב."

דעותיו של הנסיך הקטן באשר לדברים בעלי חשיבות, היו שונות עד מאד מאלה של המבוגרים.

"אני הנני בעלים של פרח," הוא המשיך, "שאני משקה בכל יום. יש לי גם שלושה הרי־געש שאני מנקה בכל שבוע (משום שאני מנקה גם את הר־הגעש הכבוי - לעולם אין לדעת). להרי־הגעש שלי ולפרח שלי, יש תועלת מכך שאני בעליהם. אבל אתה, לכוכבים אין תועלת מכך שהם שלך..."

איש העסקים פער את פיו, אך לא מצא דבר להגיד, והנסיך הקטן הלך לדרכו.

"מבוגרים הם ללא ספק לגמרי משונים", שח אל נפשו, בעת שהמשיך במסע.

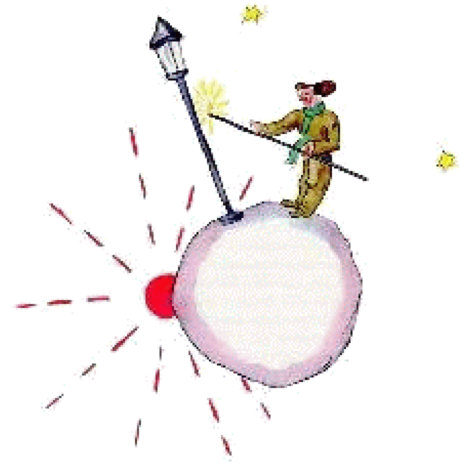

הפלנטה החמישית היתה מעניינת מאד. היא היתה הקטנה שבכולן. היה עליה די מקום רק לפנס רחוב ולמדליק פנסים.

הנסיך הקטן לא הבין מה צורך יש בפנס רחוב ובמדליק פנסים אי־שם בשמים, על גבי פלנטה שאין בה בני-אדם, ואין בה אפילו בית אחד.

למרות זה חשב:

"אולי איש זה מגוחך, אבל הוא פחות מגוחך מן המלך, הרברבן, איש העסקים, והשתיין. לכל הפחות מלאכתו יש לה טעם. כאשר הוא מדליק את פנס הרחוב, דומה הדבר לכך שהפיח חיים בכוכב אחד נוסף, או פרח אחד נוסף. כאשר הוא מכבה את הפנס שלו, הוא משכיב את הפרח או הכוכב לישון. זה עיסוק יפה, ומאחר שהוא יפה, יש בו תועלת של ממש."

כאשר הגיע ברך בנימוס את מדליק הפנסים.

"בוקר טוב. מדוע כיבית את הפנס?"

"אלה ההוראות", השיב מדליק הפנסים, "בוקר טוב".

"מה הן ההוראות?"

"ההוראות הן שעלי לכבות את הפנס. ערב טוב". והוא שב והדליק את הפנס.

"אבל למה שבת והדלקת את הפנס זה עתה?"

"אלה ההוראות", השיב מדליק הפנסים.

"אינני מבין", אמר הנסיך הקטן.

"אין מה להבין" אמר מדליק הפנסים, "הוראות הן הוראות. בוקר טוב." והוא כיבה את הפנס שלו.

אז מחה את מצחו בממחטה מקושטת ריבועים אדומים. "יש לי עבודה מפרכת. בימים עברו המלאכה היתה קלה יותר. כיביתי את הפנס בבוקר, ובערב שבתי והדלקתי אותו. יכולתי לנוח במשך היום, ובלילה ישנתי."

"וההוראות שונו מאז?"

"ההוראות לא שונו," ענה מדליק הפנסים. "זו הצרה! משנה לשנה הפלנטה מסתובבת במהירות גדולה יותר, וההוראות לא שונו!"

"ואם כך?" שאל הנסיך הקטן.

"אם כך הפלנטה עכשיו משלימה סיבוב במשך דקה אחת, ולא נותרה לי ולוא שניה כדי לנוח. פעם בכל דקה עלי או להדליק את הפנס או לכבותו!"

"זה מצחיק! הימים אצלך נמשכים דקה אחת!"

"זה לא מצחיק כלל!" אמר מדליק הפנסים. "בעת ששוחחנו בינינו חלף חודש שלם."

"חודש?"

"כן, חודש - שלושים דקות, שלושים ימים! ערב טוב." והוא שב והדליק את הפנס.

הנסיך הקטן התבונן בו, וחש חיבה אל מדליק הפנסים, הדבֵק בהוראות שניתנו לו בנאמנות רבה כל כך. עלו בזכרונו השקיעות שהוא עצמו הלך לחפש, בימים אחרים, בכך שהיה מתיק את כסאו, והוא רצה לעזור לידידו.

"אתה יודע," הוא אמר, "אני מכיר שיטה באמצעותה תוכל לנוח בכל עת שתחפוץ."

"אני תמיד רוצה לנוח," אמר מדליק הפנסים,

כי אפשרי שאדם יהיה נאמן ועצלן, בעת ובעונה אחת.

הנסיך הקטן המשיך להסביר:

"הפלנטה שלך כל כך קטנה שאפשר להקיף את כולה בשלושה צעדים. כדי להיות כל הזמן בזריחה, עליך להתמיד וללכת, די לאט. כאשר תרצה לנוח, תצעד...והיום ייארך ככל שתחפוץ."

"זה לא יועיל לי הרבה," אמר מדליק הפנסים. "הדבר היחיד שאני באמת אוהב הוא לישון."

"זה חוסר מזל." אמר הנסיך הקטן.

"זה חוסל מזל", אמר מדליק הפנסים. "בוקר טוב.", וכיבה את הפנס שלו.

"אדם זה", חשב לעצמו הנסיך הקטן בעת שהמשיך במסעו, "אדם זה יהיה ללעג בפי כל האחרים - בפי המלך, האיש היהיר, השתיין, ואיש העסקים, ועם זה הוא היחיד מביניהם שאיננו מגוחך בעיני. אולי מן הסיבה שהוא עוסק בדבר־מה נוסף פרט לעצמו."

הוא נאנח בצער, ושב ושח לעצמו: "איש זה הוא היחיד מהם אשר יכול היה להיות ידידי. אבל הפלנטה שלו קטנה מדי. אין בה די מקום לשניים..."

מה שהנסיך הקטן לא הודה בו היה, שהוא מצר לעזוב את הפלנטה הזאת במיוחד בגלל 1440 שקיעות החמה שאפשר לראות בה בכל יום.

הפלנטה השישית היתה רחבת ידיים פי עשר מהפלנטה הקודמת. גר בה איש בא־בימים שכתב בספרים עבי־כרס.

"הנה מגיע חוקר ארצות!" הוא קרא כאשר ראה את הנסיך הקטן מתקרב.

הנסיך הקטן ישב, כשהוא מתנשף. הוא כבר עבר במסעו דרך רבה כל כך.

"מאין אתה בא?" שאל אותו האיש הזקן.

"מהו הספר הגדול הזה?" שאל הנסיך הקטן, "מה מעשיך?"

"אני גיאוגרף", ענה לו האיש הזקן.

"מה פרוש גיאוגרף?" שאל הנסיך הקטן.

"גיאוגרף הוא אדם בעל השכלה נרחבת, אשר יודע את מקומם של כל הימים, הנהרות, הערים, ההרים והמדבריות".

"זה מענין מאד", אמר הנסיך הקטן. "סוף סוף בעל מקצוע אמיתי!" והוא שלח מבט סביבו, על הפלנטה של הגיאוגרף. מעולם לא ראה פלנטה רבת־הוד כמותה.

"הפלנטה שלך יפה מאר", אמר, "יש כאן אוקיאנוסים?"

"אין לי מידע על כך", אמר הגיאוגרף.

"אה!", הנסיך הקטן היה מאוכזב. "יש כאן הרים?"

" אין לי מידע על כך", אמר הגיאוגרף.

"וערים, נהרות, ומדבריות?"

"גם על כך אין לי מידע", אמר הגיאוגרף.

"אבל אתה גיאוגרף!"

"אמת", ענה הגיאוגרף, "אך אינני סייר. הפלנטה שלי אין בה סיירים, ואין זה מתפקידו של הגיאוגרף לספור את הערים, הנהרות, ההרים, הימים, האוקיאנוסים והמדבריות. הגיאוגרף הוא רב־חשיבות מכדי שייצא לשיטוטים. הוא אינו עוזב את לשכתו, אלא מקבל בה את פניהם של סיירים ומגלי־ארצות .

הוא מדובב אותם, וכותב את רשמיהם מן המסעות שעשו. אם רשמיו של מי מביניהם מעניינים במיוחד, הגיאוגרף מצווה על בדיקת אישיותו המוסרית של סייר זה.

"למה זה?"

"משום שאם סייר חוקר־ארצות יספר בדותות, הוא ימיט אסון על ספריו של הגיאוגרף. כמוהו גם סייר ששותה לשוכרה".

"מדוע?" שאל הנסיך הקטן.

"מפני שאדם שתוי רואה הכל פעמיים. זה יגרום לגיאוגרף לרשום בספרו שני הרים, במקום שקיים בו הר אחד בלבד."

"אני מכיר מישהו", אמר הנסיך הקטן, "שיהיה סייר גרוע".

"זה יתכן", אמר הגיאוגרף. " אזי, אם הבדיקה מעלה שהסייר הוא בעל מוסריות ללא דופי, נערכת חקירה באשר לתגליתו."

"הולכים לראות אותה?"

"לא, זה מסובך מדי. ברם דורשים מן הסייר שיספק ראיות לתגליתו. למשל, אם גילה הר גבוה, עומדים על כך שיביא משם אבנים גדולות."

לפתע הגיאוגרף התנער:

"אבל אתה - אתה מגיע מדרך רחוקה! אתה סייר! תאר בפני את הפלנטה שלך."

הוא פתח את מחברתו הגדולה וחידד את העפרון. זכרונותיו של סייר נרשמים תחילה בעפרון, כי יש להמתין לבדיקות, לפני שהזכרונות נכתבים בדיו.

"ובכן?" שאל הגיאוגרף.

" במקום שאני גר בו", אמר הנסיך הקטן, "זה לא כל כך מעניין. הכל מאד קטן. יש לי שלושה הרי געש, שניים מהם פעילים והשלישי כבוי, אבל לעולם אין לדעת."

"לעולם אין לדעת", אמר הגיאוגרף.

"יש לי גם פרח".

"איננו רושמים פרחים", אמר הגיאוגרף.

"מדוע לא? הפרח הוא הדבר היפה ביותר בפלנטה שלי!"

"איננו רושמים אותם", אמר הגיאוגרף, "משום שהם בני־חלוף".

"מה פרוש בני־חלוף?"

"מבין כל הספרים, ספרי גיאוגרפיה הם המדוייקים ביותר. תקֻפותם לעולם עומדת. מאד נדיר שהר מש ממקומו. מאד נדיר שאוקיאנוס מתרוקן ממים. אנחנו כותבים אודות דברים נצחיים."

"אבל הר געש עשוי להתעורר", קטע הנסיך הקטן את דבריו, "מה פרוש בני־חלוף?"

"אם הר געש פעיל או כבוי זה היינו־הך עבורנו. הדבר החשוב הוא ההר עצמו, והוא אינו משתנה לעולם."

"אבל מה פרוש בני־חלוף?", חזר ושאל הנסיך הקטן, אשר אף פעם, מעולם בימי חייו, לא הרפה משאלה אחרי ששאל אותה.

"פרושו שהדבר נמצא בסכנת היעלמות בתוך תקופה קצרה".

"האם הפרח שלי נמצא בסכנת היעלמות בתוך תקופה קצרה?"

"בוודאי".

"הפרח שלי הוא בר־חלוף", שח בלבו הנסיך הקטן, "ואילו היא חושבת שארבעת קוציה די בהם כדי להגן עליה בפני כל העולם. ואני נטשתי אותה לגמרי לבד בפלנטה שלי".

ובפעם הראשונה עלה בו רגש חרטה. אבל אז התעשת ושאל:

"באיזה מקום אתה ממליץ לי שאבקר?" הוא שאל.

"בכוכב לכת אֶרֶץ", ענה הגיאוגרף. שִמעו יצא למרחוק.

והנסיך הקטן יצא לדרכו, כשהוא חושב אודות הפרח שלו.

אם כך הפלנטה השביעית היתה אֶרֶץ.

אֶרֶץ אינה פלנטה ככל האחרות. יש בה 111 מלכים (כולל, כמובן, את המלכים הכושים), יש בה 7,000 גיאוגרפים, 900,000 אנשי עסקים, 7,500,000 שיכורים, 311,000,000 רברבנים - ובסך הכל שני מיליארד מבוגרים.

כדי להמחיש בעיניכם את גודלה של הפלנטה ארץ, אספר לכם שלפני גילוי החשמל היה צורך בצבא של 462,511 מדליקי פנסים כדי להפעיל את פנסי הרחוב על פני שש היבשות.

ממרחק־מה היה זה מחזה מרהיב עין. תנועתו של צבא מדליקי הפנסים היתה מתואמת כמו בלט באופרה.

ראשונים נכנסו מדליקי הפנסים של ניו-זילנד ואוסטרליה. אחרי שהאירו את הפנסים שלהם היו פורשים לשנת לילה, ואל הבמה עלו מדליקי הפנסים של סין וסיביר לביצוע קטע המחול שלהם.

אזי היו גם הם נסוגים אל מאחורי הקלעים, ובא תורם של מדליקי הפנסים מרוסיה ומהודו. אחריהם באו מדליקי אפריקה ואירופה.

הבאים בתור היו מדליקי הפנסים של דרום אמריקה, ובעקבותיהם אלה שבצפון אמריקה.

לעולם לא חלה טעות בסדר ההופעה על הבמה.

זה היה מחזה עוצר נשימה!

מכולם רק הממונה על הפנס הבודד הניצב בקוטב הצפוני ועמיתו הממונה על פנס הרחוב בקוטב בדרומי, חיו חיי בטלה נטולי דאגות.

הם עבדו שתי פעמים בלבד בכל שנה.

כשמישהו רוצה להיראות שנון, לפעמים הוא סוטה קצת מן האמת.

לא דייקתי כאשר סיפרתי לכם על מדליקי הפנסים, ואני עלול לצייר רושם מוטעה על הפלנטה שלנו בעיני אלה שאינם מכירים אותה.

למעשה, בני האדם תופסים שטח קטן מאד מפני הכוכב. אם שני מיליארד התושבים אשר מאכלסים את הארץ, יעמדו זקופים ויצטופפו קצת, כמו שעושים בעצרות־עם, אפשר יהיה בקלות לשים את כולם בכיכר ציבורית שאורכה 20 מייל ורוחבה 20 מייל.

אפשר לצופף את כל האנושות כולה לתוך הזעיר שבאיי האוקיאנוס השקט.

המבוגרים, בכך אין לי ספק, לא יאמינו לכם. הם משווים ברוחם שהם ממלאים חלל גדול, הם נדמים בעיני עצמם חשובים כמו עצי באובב. תציעו להם לחשב את החישובים בעצמם, הם הרי מעריצים מספרים, וזה יניח את דעתם.

אבל לא, אל תבזבזו זמן לריק על מטלה זו. זה איננו דבר בעל חשיבות. *אתם* הרי נותנים בי אמון.

כאשר הנסיך הקטן הגיע לארץ, הוא הופתע מכך שלא ראה בה איש. כבר החל לכרסם בו חשש שמא הגיעה לפלנטה הלא נכונה, כאשר ראה חישוק, אשר צבעו כצבע הסהר בזריחתו, מבהיק על החול.

"ערב טוב", ברך הנסיך הקטן באדיבות.

"ערב טוב", אמר הנחש.

"מהי פלנטה זו שעליה נחתתי?" שאל הנסיך הקטן.

"זוהי אֶרֶץ. כאן אפריקה", ענה הנחש.

"האם אין אנשים בארץ?"

"כאן מדבר. אין אנשים במדבר. הארץ גדולה", אמר הנחש.

"הנסיך הקטן התיישב על אבן ונשא את עיניו אל עבר השמיים.

"אני תוהה", הוא אמר, "אם הכוכבים נדלקים בשמים פשוט כדי שכל אחד מאתנו יוכל למצוא את הכוכב שהוא שלו. תראה את הפלנטה שלי... היא בדיוק מעלינו... אבל כל כך רחוקה!"

"היא יפה", הנחש אמר. "מה הביא אותך לכאן?"

"היו לי בעיות עם פרח", אמר הנסיך הקטן.

"אה", אמר הנחש.

ושניהם נדמו.

"היכן הם בני האדם?" פתח הנסיך הקטן שוב בדברים, "זה קצת בודד במדבר".

"זה גם בודד בין בני האדם", ענה הנחש.

הנסיך הקטן הביט בו ממושכות.

"אתה חיה משונה", אמר לבסוף, "אתה דקיק כמו אצבע..."

"אבל אני רב עוצמה יותר מאצבעו של מלך", אמר הנחש.

הנסיך הקטן חייך, "אינך רב עוצמה... אפילו אין לך רגליים... אינך יכול לערוך מסעות..."

"אני יכול לשאת אותך רחוק יותר מכל ספינה", אמר הנחש.

הוא התפתל סביב קרסולו של הנסיך הקטן כמו אצעדה של זהב:

"זה אשר אגע בו, יוּשָב אל הארץ אשר ממנה בא", אמר. "אבל אתה תמים, וטהור, ובאת מכוכב..."

הנסיך הקטן שתק.

"לבי נכמר עליך - אתה חלש ושבריריר, על פני ארץ זו העשויה חלמיש", אמר הנחש. "אם יום אחד יגברו עליך הגעגועים אל הפלנטה שלך, אני אוּכל לעזור לך. אני אוּכל..."

"או! הבנתי אותך היטב", קרא הנסיך הקטן, "אבל למה אתה תמיד דובר חידות?"

"אני פותר את כולן", אמר הנחש.

ושתיקה נפלה עליהם.

הנסיך הקטן חצה את המדבר, ולא פגש נפש חיה פרט לפרח אחד. היה זה פרח בעלי שלושה עלי כותרת, פרח שאין בו כלום.

"בוקר טוב", ברך אותו הנסיך הקטן.

"בוקר טוב", ענה הפרח.

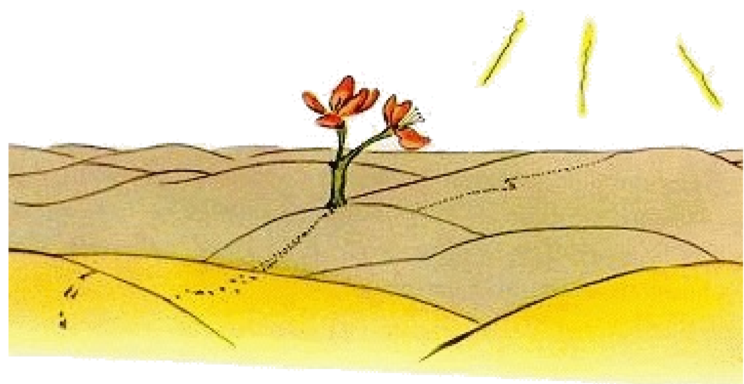
"היכן בני האדם?", שאל הנסיך הקטן בנימוס.

הפרח ראה פעם שיירת מדבר עוברת.

"בני אדם? אני חושב שיש שישה או שבעה מהם בנמצא. ראיתי אותם פעם, לפני כמה שנים. אבל אי אפשר לדעת היכן הם נמצאים. הרוח מעיפה אותם לכל עבר. אין להם שורשים, וזה מקשה עליהם מאד".

"להתראות", אמר הנסיך.

"להתראות", ענה הפרח.

אחרי זאת הנסיך הקטן טיפס על הר גבוה.

ההרים היחידים אשר הכיר מעולם היו שלושת הרי הגעש שלו, אשר הגיעו עד לברכיו, ואחד מהם, הר הגעש הכבוי, שימש לו שרפרף.

"מפיסגת הר גבוה כזה", הוא חשב, "אוכל במבט אחד לראות את כל הפלנטה, וכל האנשים אשר בה..."

אבל הוא לא ראה דבר מחוץ לצוקי סלע, שהיו מחודדים כמחטים.

"בוקר טוב", הוא אמר, מתוך נימוס.

"בוקר טוב... בוקר טוב... בוקר טוב...", ענה לו ההד.

"מי אתה?", שאל הנסיך הקטן.

"מי אתה... מי אתה... מי אתה...", ענה ההד.

היֶה לי לחבר. אני בודד", אמר הנסיך.

"אני בודד... אני בודד.. אני בודד...", ענה ההד.

"איזה כוכב משונה הוא זה", הוא חשב. "יבש, ומשונן, וכולו ציה וארץ תלאובות. והשוכנים בו משוללי דמיון ואינם אלא חוזרים על כל מה שנאמר להם.

ואילו אצלי... היתה לי שושנה... היא תמיד היתה הראשונה לדבר...

לבסוף, אחרי שנדד ימים רבים, וחצה חולות, וטרשים, ושלג, הנסיך הקטן הגיע לדרך סלולה.

וכל הדרכים מובילות אל משכנם של בני־האדם.

"בוקר טוב", הוא אמר.

היה זה גן של שושנים.

"בוקר טוב", אמרו השושנים.

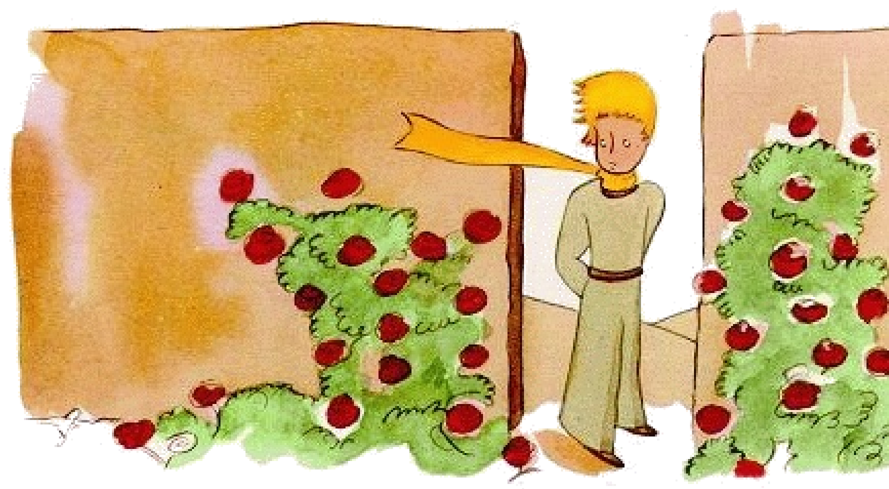
הנסיך הקטן התבונן בהן. הן דמו בכל לפרח שלו.

"מי אתן?" הוא שאל בתדהמה.

"אנחנו שושנים", הן ענו.

"אה..." אמר הנסיך הקטן.

עצב הציף את ליבו. הפרח שלו אמרה שהיא יחידה במינה בכל היקום, וכאן היו חמשת אלפים פרחים דומים לה בכל, בתוך גן אחד!

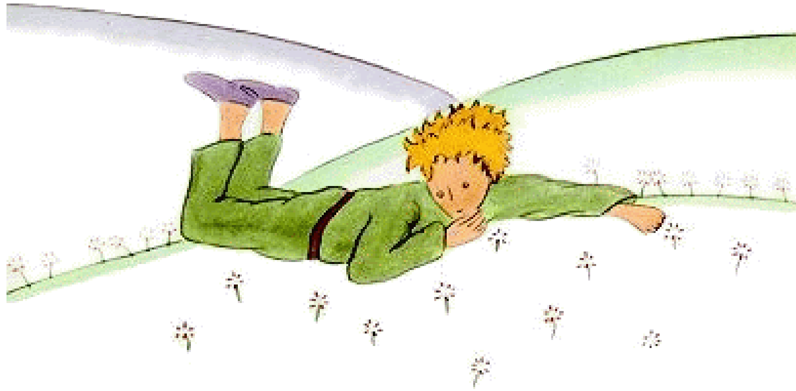
"היא תכעס מאד", הוא חשב, "אם תראה את זה... היא תשתעל בצורה נוראית, ותעמיד פנים שהיא מתה, כדי לא להיות ללעג. ואני אהיה אנוס להעמיד פנים שאני סועד אותה חזרה אל החיים, שאם לא כן היא עלולה לגווע באמת, כדי להוכיח אותי..."

ואז חשב עוד: "דימיתי בנפשי שאני עשיר כי יש לי פרח שהוא יחיד במינו בעולם, וכל הזמן היתה לי שושנה רגילה.

שושנה רגילה ושלושה הרי געש שמגיעים לברכי, ואחד מהם שהוא אולי כבוי לעולמים.

זה לא עושה אותי נסיך מאד מפואר..."

והוא נפל על הדשא ובכה.

אז הופיע השועל.

"בוקר טוב", הוא אמר.

"בוקר טוב", ענה הנסיך הקטן בנימוס, למרות שלא ראה איש.

"אני כאן", אמר הקול, "מתחת לעץ התפוח".

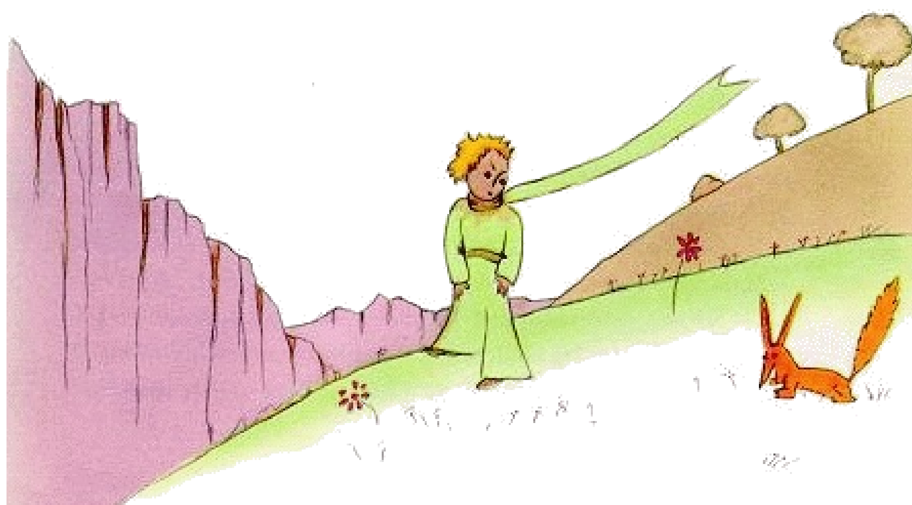
"מי אתה?" שאל הנסיך, והוסיף: "אתה מאד יפה".

"אני שועל", אמר השועל.

"בוא לשחק איתי", אמר לו הנסיך הקטן. "אני עצוב".

"אינני יכול לשחק איתך", אמר השועל, "כי אינני מאולף".

"אה! אני מתנצל", אמר הנסיך הקטן.

אבל אחרי הרהור, שאל:

"מה פירוש 'מאולף'?"

"אינך גר כאן", אמר השועל. "מה הוא שאתה מחפש?"

"אני מחפש אנשים", ענה לו הנסיך הקטן, "מה פירוש 'מאולף'?"

"אנשים", אמר השועל, "יש להם רובים והם צדים, זה מטריד מאד. הם גם מגדלים תרנגולות, ואלה הדברים היחידים שמעניינים אותם. אתה מחפש תרנגולות?"

"לא", אמר הנסיך הקטן. "אני מחפש חברים. מה פירוש 'מאולף'?"

זה משהו שלעתים תכופות מדי מזניחים", אמר השועל. "פירוש הדבר לכונן קשרים".

"לכונן קשרים?"

"כמובן", אמר השועל. "בשבילי אינך אלה ילד קטן, ואינך שונה ממאות אלפי ילדים קטנים אחרים, לכן אני אינני זקוק לך וגם אתה אינך זקוק לי. בשבילך אינני אלא שועל כמו מאות אלפי שועלים אחרים. אבל אם תאלף אותי, אזי נהיה זקוקים איש לרעהו. אתה תהיה בשבילי יחיד ומיוחד בכל העולם, ואני אהיה בשבילך יחיד ומיוחד בעולם..."

"אני מתחיל להבין", אמר הנסיך הקטן. "יש שושנה אחת, אני חושב שהיא אילפה אותי..."

"זה אפשרי", אמר השועל. "קורים על פני הארץ כל מיני דברים."

"או, אבל זה לא בארץ!" אמר הנסיך הקטן.

השועל היה מופתע.

"בפלנטה אחרת?"

"כן."

"האם יש ציידים על פלנטה זו?"

"לא."

"זה מעניין! ויש שם תרנגולות?"

"לא."

"אין דבר מושלם בעולם", נאנח השועל.

ואז חזר לדון ברעיון שלו.

"החיים שלי חדגוניים", הוא אמר. "אני צד תרנגולות, ובני אדם צדים אותי. כל התרנגולות דומות, וכל בני דומים. לכן אני קצת משועמם.

אבל אם תאלף אותי, יהיה זה כאילו שמש נכנסה והאירה את חיי. אני אכיר את צליל צעדיך, והוא יהיה שונה מכל האחרים. למשמע צעדים אחרים אני זוחל אל מתחת לאדמה, אבל קול צעדיך יקרא לי, כמו מוסיקה, לצאת ממחילתי.

ותראה! אתה רואה את שדה החיטה שם למטה? אינני אוכל לחם, וחיטה אין לה שימוש בשבילי. שדות החיטה אינם אומרים לי דבר, וזה עצוב, אבל לך יש שיער זהב, וזה יהיה נהדר! החיטה, גם לה צבע זהב, והיא תזכיר לי אותך. ואני אוהֵב לשמוע את רחש הרוח בחיטה..."

השועל תלה את מבטו בנסיך הקטן.

"בבקשה...אלף אותי!", הוא אמר.

"אני רוצה מאד", אמר הנסיך הקטן. "אבל אין לי זמן. עלי למצוא חברים, ולהכיר דברים רבים".

"אפשר להכיר רק מה שמאלפים", אמר השועל. "לבני האדם כבר אין זמן להכיר באמת. הם קונים הכל מוכן מן המדפים בחנויות, אבל אין חנות שמוכרת חברים, ולכן לבני האדם אין חברים. אם אתה רוצה חבר, אלף אותי..."

"מה עלי לעשות?", שאל הנסיך הקטן.

"צריך לנהוג באורך רוח", ענה השועל. "קודם תשב במרחק מה ממני, ככה, בדשא. אני אביט בך מזווית העין, ואתה לא תאמר כלום. מלים הן מקור לאי הבנות. אבל בכל יום תשב קצת יותר קרוב אלי..."

למחרת הנסיך הקטן שב.

"טוב יותר לבוא בכל פעם באותה שעה", אמר השועל.

"אם, למשל, תבוא תמיד בארבע אחר הצהרים, אזי בשעה שלוש אני אתחיל להרגיש מאושר. אני ארגיש מאושר יותר ויותר ככל שהשעה ארבע תקרב, ובשעה ארבע אכסוס ציפורניים מציפיה ודאגה. אני אגלה את מחיר האושר! אבל אם תבוא בכל פעם בשעה אחרת, לבי לא ידע מתי להתכונן לקראתך... חייבים לנהוג לפי הרגלים קבועים..."

"מה הם הרגלים קבועים?" שאל הנסיך הקטן.

"גם זה משהו שלעתים קרובות שוכחים", אמר השועל. "זה מה שעושה יום אחד שונה מיום אחר, שעה אחת שונה מרעותה. יש הרגלים קבועים למשל, בין הציידים - בכל יום חמישי הם רוקדים עם הנערות שבכפר. לכן יום חמישי הוא יום נפלא בשבילי! אני מטייל עד הכרמים. אילולא הציידים היו רוקדים ביום קבוע, כל הימים זהים בשבילי, כל יום דומה למשנהו, ולא היה לי אף יום אחד של חופש".

ובכן, הנסיך הקטן אילף את השועל, וכאשר שעת פרידתם הלכה וקרבה:

"אה", אמר השועל, "אני אבכה".

"זו אשמתך", אמר הנסיך הקטן, "לא רציתי לפגוע בך. אבל רצית שאאלף אותך..."

"בוודאי", אמר השועל.

"ועכשיו אתה עומד לבכות!" אמר הנסיך הקטן.

" בוודאי ", אמר השועל.

"אם כך לא היה לך רווח מזה".

"היה לי רווח", אמר השועל, "בגלל צבע החיטה".

והוא הוסיף:

"לך והבט עוד פעם אחת בשושנים. אתה תבין עכשיו שהשושנה שלך יחידה ומיוחדת בכל העולם.

ואז תחזור להיפרד ממני לשלום, ואני אתן לך סוד במתנה".

הנסיך הקטן הלך להביט שוב בשושנים.

"אינכן דומות לשושנה שלי", הוא אמר, "אתם עדיין אינכן ולא כלום. איש לא אילף אתכן, ואתן לא אילפתן אף איש. אתן כמו השועל שלי כאשר פגשתי אותו לראשונה. הוא היה רק שועל כמו מאות אלפי שועלים אחרים. אבל רכשתי את ידידותו, ועכשיו הוא יחיד ומיוחד בעולם".

השושנים היו נבוכות מאד.

"אתן יפות, אבל ריקות מתוכן", הוא המשיך. "אף אחד לא ימות בעדכן. כמובן, עובר אורח עלול לחשוב שהשושנה שלי דומה לכן, אבל היא, רק היא חשובה יותר מכולכן, כי אותה השקיתי, כי אותה כיסיתי בפעמון זכוכית, כי בשבילה הצבתי פרגוד שיגן עליה מפני הרוח, כי למענה הרגתי את הזחלים (פרט לשניים או שלושה שניצלו בגלל ליופיים). כי היא זו שהאזנתי לה כאשר התרברבה, והתאוננה, ולפעמים גם לא אמרה כלום. כי היא השושנה שלי".

ואז חזר לפגוש את השועל.

"להתראות" הוא אמר.

"להתראות", אמר השועל.

"הנה הסוד שלי. הוא סוד מאד פשוט:

הלב בלבד, רק הוא רואה נכונה. הדברים החשובים סמויים מן העין".

"הדברים החשובים סמויים מן העין", חזר אחריו הנסיך הקטן, כדי לזכור היטב.

"הזמן שהקדשת לשושנה שלך הוא שעושה אותה חשובה".

"הזמן שהקדשתי לשושנה שלי..." שינן הנסיך, כדי לא לשכוח.

"בני האדם שכחו אמת זו", אמר השועל. "אבל אתה אל תשכח:

כאשר אתה מאלף מישהו אתה אחראי לו לעולמי עד. אתה אחראי לשושנה..."

"אני אחראי לשושנה", חזר אחריו הנסיך הקטן, כדי להיטיב לזכור...

"בוקר טוב", אמר הנסיך הקטן.

"בוקר טוב", אמר פקח הרכבות.

"מה אתה עושה כאן?" שאל הנסיך הקטן.

"אני משלח את הנוסעים בקבוצות של אלפים", אמר מבקר הרכבות. "אני מביא רכבות כדי להוביל בהן את הנוסעים, ככה וככה ימינה, ככה וככה שמאלה."

ורכבת אקספרס מנצנצת חלפה על פניהם בשאגה רועמת, אשר הרעידה את כותלי התא של מבקר הרכבות.

"הם ממהרים מאד", אמר הנסיך הקטן. "מה הם מחפשים?"

"זאת אפילו מהנדס הקטר איננו יודע", אמר פקח הרכבות.

ועוד רכבת אקספרס מנצנצת שעטה לידם בכיוון ההפוך.

"הם כבר חוזרים כלעומת שבאו?" חקר הנסיך הקטן.

"אלה רכבות אחרות", אמר מבקר הרכבות. "זוהי תחנת רכבת".

"הם אינם שבעי רצון במקום שהם נמצאים בו?" שאל הנסיך הקטן.

"איש לעולם איננו שבע רצון במקום שהוא נמצא בו", אמר פקח הרכבות, ורעם של רכבת אקספרס שלישית התגלגל לידם.

"הם כולם רודפים אחרי הנוסעים הראשונים?" שאל הנסיך הקטן.

"הם לא רודפים אחרי כלום", אמר מבקר הרכבות. "הם ישֵנים בקרונות, ואם אינם ישֵנים אזי הם מפהקים. רק הילדים מוחצים את אפיהם אל זגוגית החלונות".

"רק הילדים יודעים מה הם מבקשים", אמר הנסיך הקטן. "הם משקיעים זמן בבובת סמרטוטים והיא נעשית חשובה להם מכל. ואם מישהו לוקח אותה מהם, הם בוכים..."

"הם בני מזל", אמר מבקר הרכבות.

"בוקר טוב", אמר הנסיך הקטן.

"בוקר טוב", אמר הסוחר.

סוחר זה היה מוכר גלולות משוכללות לשיכוך הצמאון. יש לבלוע גלולה אחת בשבוע, ואין צורך לשתות כלל.

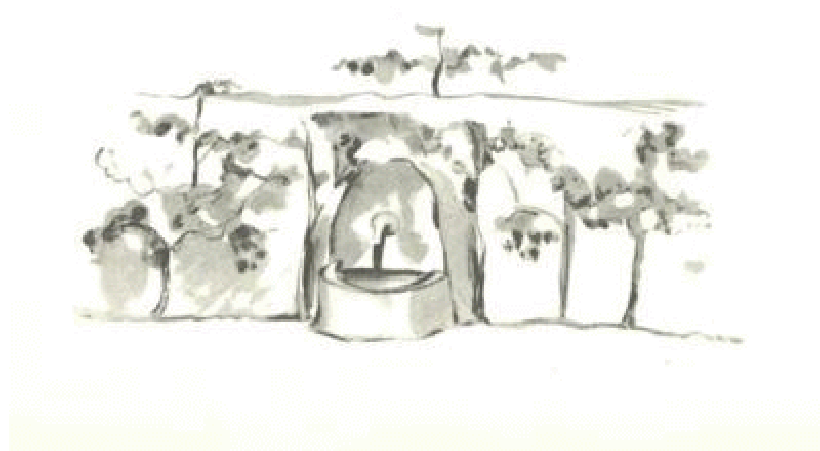
"מדוע אתה מוכר את אלה?" שאל הנסיך הקטן.

"זה חסכון משמעותי בזמן", אמר הסוחר. "חישובים שנעשו על ידי מומחים, מראים שבעזרת גלולות אלה ניתן לחסוך 53 דקות בכל שבוע".

"ומה עושים בחמישים ושלוש דקות אלה?"

"עושים כל דבר שרוצים..."

"אני", חשב הנסיך הקטן, "אם היו לי חמישים ושלוש דקות פנויות כאלה, הייתי הולך בשלווה אל מעין של מים זכים".

היה זה היום השמיני מאז התאונה שאירעה לי במדבר.

בעת שהאזנתי לסיפור על הסוחר, לגמתי את טיפת המים האחרונה שהיתה לי.

"הזכרונות האלה שלך יפים", אמרתי לנסיך הקטן, "אבל אני עוד טרם הצלחתי לתקן את המטוס, כל המים שברשותי אזלו, וגם אני הייתי מאושר לוא יכולתי ללכת בשלווה לעבר מעין של מים זכים".

"חברי הטוב השועל...", אמר הנסיך הקטן.

"אישי הטוב, אין מדובר בשועל!"

"למה לא?"

"כי אנחנו הולכים למות בצמא..."

הוא לא עקב אחרי חוט מחשבותי, ותחת זה אמר:

"טוב שיש חבר, אפילו אם עומדים למות. אני, למשל, שמח מאד שיש לי חבר שועל..."

"אין לו מושג מה הסכנה האורבת", חשבתי, "הוא מעולם לא ידע רעב, או צמא. מעט אור שמש, זה כל מה שנחוץ לו..."

הנסיך הקטן התבונן בי, וענה למחשבותי:

"גם אני צמא. בוא נלך לחפש באר..."

החוותי תנועה של יאוש. זה אבסורדי לחפש באר באופן אקראי, בתוך המרחבים הענקיים של המדבר הזה.

ולמרות זה התחלנו ללכת.

צעדנו בשתיקה שעות ארוכות, ותוך כך ירד הלילה והכוכבים החלו לצאת. בגלל הצמא קדחתי מעט מחום, והכוכבים נדמו לי כאילו מופיעים בתוך חלום. מילותיו של הנסיך הקטן הדהדו בזכרוני.

"אז גם אתה צמא?" שאלתי.

הוא לא ענה ורק אמר:

"מים יכולים להיות טובים גם ללב..."

לא הבנתי את תשובתו, אבל שתקתי. היטב ידעתי שאין לחקור אותו.

הוא היה עייף, והתיישב, ואני ישבתי לצידו. זמן־מה שתקנו, ואז דיבר שוב:

"הכוכבים יפים בגלל פרח שהוא חבוי מן העין".

"נכון", עניתי.

הבטתי בדממה אל עבר רצועות החול שנמתחו לפנינו מתחת לאור הירח.

"המדבר יפה", הוסיף הנסיך הקטן.

זה נכון. תמיד אהבתי את המדבר.

כשיושבים על דיונת חול במדבר, דבר לא נראה, ודבר לא נשמע, ויחד עם זה, מבעד לדממה משהו פועם ומנצנץ...

"מה שעושה את המדבר יפה", אמר הנסיך הקטן, "הוא באר הנחבאת בו אי־שם..."

הופתעתי להבין פתאום מהו הזוהר המסתורי הקורן מן החולות.

כאשר הייתי ילד קטן גרנו בבתי ישן, והאגדה סיפרה שאוצר טמון בו. כמובן, הוא מעולם לא נמצא, אולי גם מעולם לא חיפשו אחריו, אבל הוא זרה קסם על הבית. לבית שלי היה סוד כמוס במעמקי לבו...

"כן", אמרתי לנסיך הקטן. "הבית, הכוכבים, המדבר - מה שמעניק להם את יופיים הוא משהו סמוי מן העין!"

"אני שמח", הוא אמר, "שאתה מסכים עם השועל שלי".

כשנרדם, נטלתי אותו בזרועותי והמשכתי ללכת. נדמָה לי שאני נושא בידי אוצר שברירי, נדמָה לי שאין דבר יקר ועדין ממנו על פני האדמה. לאור הירח הבטתי במצח החיוור, בעיניים העצומות, בקווצת שער שרעדה ברוח, וחשבתי: "מה שנראה כאן לעיני איננו אלא קליפה. הדבר החשוב סמוי מן העין..."

שפתיו נפסקו קמעא במעין חצי חיוך, ואמרתי בלבי: "מה שנוגע אל לבי בנסיך קטן ישֵן זה, הוא מסירותו לפרח. דמותה של שושנה שזוהרת מבעד לישותו כמו להבה בתוך מנורה, אפילו בעת שהוא ישן..." הוא נראה בעיני שברירי אפילו יותר, וביקשתי לסוכך עליו, כאילו הוא עצמו להבה, שמשב רוח קל עלול לכבות.

וכך בלכתי, עם עלות השחר, מצאתי באר.

"בני אדם", שח אלי הנסיך הקטן, "יוצאים לדרכם ברכבות מהירות מבלי דעת מה הוא הדבר שהם מחפשים. הם ממהרים ומתרגשים ומסתחררים בסיבובים..."

והוא הוסיף:

"זה לא כדאי..."

הבאר שנקרתה בדרכנו לא היתה ככל הבארות בסהרה.

הבארות בסהרה אינן אלא בור חפור באדמה, אבל באר זו היתה כמו באר כפר, אלא שלא היה כאן כפר, ואני חשבתי שאני לבטח חולם...

"זה מוזר", אמרתי לנסיך הקטן. "הכל כאן מוכן לשימוש: הגלגלת, הדלי, החבל..."

הוא צחק, נגע בחבל, והחל לסובב את הגלגלת. הגלגלת נאנקה, כמו שבשבת רוח שהרוח שכחה מזמן .

"אתה שומע?" הוא אמר, הערנו את הבאר משנתה והיא מזמרת לנו..."

לא רציתי שיתעייף במשיכת החבל.

"תן לי", אמרתי, "זה כבד מדי בשבילך".

לאט העליתי את הדלי אל שולי הבאר והנחתי אותו שם. שירתה של הגלגלת עוד היתה באוזני וראיתי את השמש מרצדת במי הבאר שעדיין רטטו.

"אני צמא למים", אמר הנסיך הקטן. "תן לי לשתות..."

קירבתי את הדלי אל שפתיו והוא שתה בעיניים עצומות.

מים אלה היו אחרים מכל מים בעולם.

הם נולדו מתוך הליכה ארוכה מתחת לכוכבים, מתוך השירה של הגלגלגת, מתוך מאמץ זרועותי. הם היו טובים ללב כמו מתנת חג.

כשהייתי ילד קטן, האורות על עץ חג המולד, המוסיקה של מיסת חצות, מתק הפנים המחייכים, כל אלה היו מקשטים בזוהר את מתנות חג המולד שניתנו לי.

"האנשים במקום שאתה גר", אמר הנסיך הקטן, "מגדלים חמשת אלפים שושנים בגן אחד, ועדיין אינם מוצאים את אשר שהם מחפשים".

"לא, הם אינם מוצאים", השבתי.

"ועם זה, מה שהם מבקשים אפשר שהוא טמון בשושנה אחת יחידה, או במעט מים".

"נכון", אמרתי.

והנסיך הקטן הוסיף:

"אבל העיניים עוורות, יש לחפש בעזרת הלב..."

לגמתי מן המים ורווח לי.

עם זריחת החמה לחול יש צבע דבש, ושמחתי גם בצבע הדבש הזה.

מה, אם כן נסך עלי הרגשת עצבות?

"עליך לקיים את הבטחתך", אמר לי הנסיך הקטן בשקט, כאשר התיישב לידי שוב.

"איזו הבטחה?"

"אתה יודע, מחסום לכבשה שלי... אני אחראי על פרח... "

נטלתי את פנקס הציורים שלי מן הכיס. הנסיך הקטן רכן עליהם וצחק:

"עצי הבאובב שלך, הם נראים כמו כרוביות".

"או!"

ואני הייתי כל כך גאה בבאובים שלי!

"השועל שלך, האוזניים שלו נראות קצת כמו קרניים. והן ארוכות מדי".

והוא צחק שוב.

"אינך הוגן, נסיך קטן", אמרתי. "אינני יודע לצייר שום דבר, מלבד נחשי בואה מבחוץ ונחשי בואה מבפנים".

" זה יהיה בסדר", הוא אמר, "ילדים מבינים".

אם כך ציירתי זמם ונתתי אותו לנסיך קטן,

ובתוך כך נבעה סדק בתוך לבי.

"יש לך תוכניות שאינני יודע עליהן", אמרתי.

הוא לא ענה, ותחת זאת אמר:

"אתה יודע, הנחיתה שלי כאן...מחר תמלא לה שנה".

ואחרי שתיקה, הוא המשיך:

"אני הגעתי למקום סמוך לכאן".

והוא הסמיק.

ושוב, בלי שאדע מדוע, אפפה אותי קדרות.

שאלתי אותו:

"אם כך לא במקרה שוטטת כאן לפני שבוע כאשר פגשתי אותך, לבדך רחוק אלפי מילין מכל מקום מיושב? אתה היית בדרכך לשוב לארץ שלך?"

הנסיך הקטן הסמיק שוב.

ואני הוספתי בהיסוס:

"אולי משום שמלאה שנה?"

הנסיך הקטן הסמיק פעם נוספת.

הוא לעולם לא ענה על שאלות, אבל כאשר מישהו מסמיק, האין פרוש הדבר "כן"?

"אה", אמרתי לו, "אני פוחד ש..."

אבל הוא קטע את דברי:

"עכשיו עליך לעבוד. עליך לחזור אל המטוס ולתקן את המנוע.

אני אמתין לך כאן.

חזור מחר עם רדת ערב..."

אך לבי לא נרגע, ונזכרתי בשועל -

מי שמניח שיאלפו אותו, סופו שיבכה.

ליד הבאר היו חורבותיה של גדר אבן ישנה.

כאשר שבתי מן העבודה על המטוס בערב שלמחרת, ראיתי ממרחק את הנסיך הקטן ישוב על הגדר ורגליו משתלשלות באוויר.

שמעתי אותו אומר:

"אינך זוכר? כאן איננו המקום המדויק".

מישהו ענה לו בוודאי, כי הוא השיב:

"כן, כן! זה היום המדויק, אבל כאן אינו המקום המדויק".

התקרבתי אל הגדר. לא ראיתי ולא שמעתי איש.

הנסיך הקטן, מכל מקום, ענה שוב:

"...בדיוק. אתה תראה היכן מתחילים עקבותי בחול.

אין עליך אלא להמתין לי. אני אהיה שם הלילה."

הייתי מרוחק כדי עשרים מטרים מן הגדר, ועדיין לא ראיתי דבר.

אחרי שתיקה, שב הנסיך הקטן ודיבר:

"יש לך ארס טוב? אתה בטוח שהוא לא יגרום לי סבל ממושך?"

עצרתי מלכת כהלום רעם ולבי קפא בתוכי.

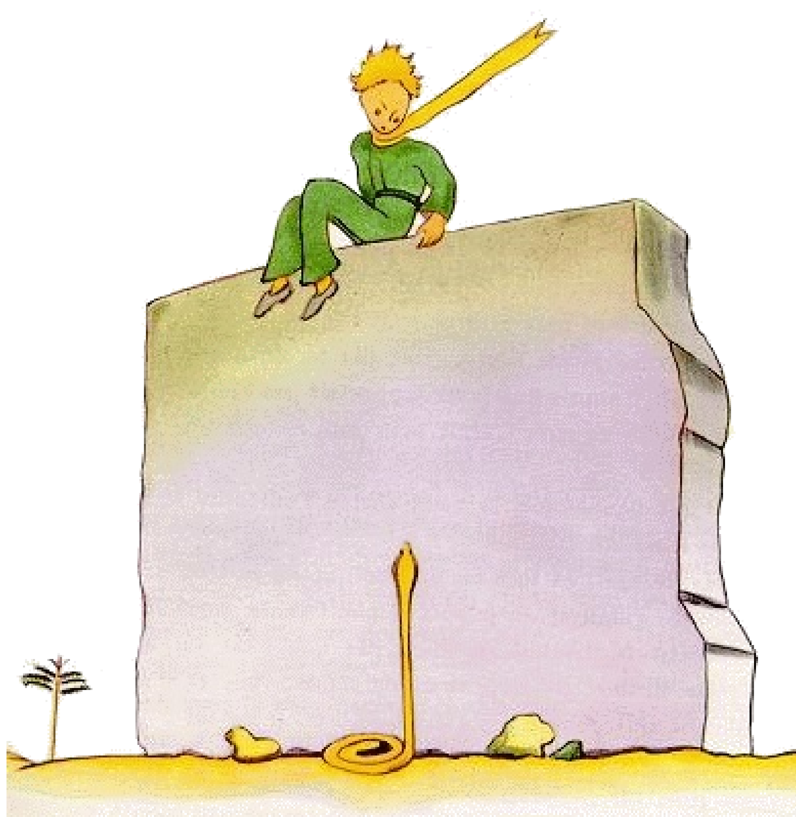
"עכשיו לך", אמר הנסיך הקטן. "אני רוצה לרדת מן הגדר".

הבטתי לאדמה לרגלֵי הגדר - וזינקתי באוויר.

על הקרקע מול הנסיך הקטן היה אחד מהנחשים הצהובים שממיתים בתוך בשלושים שניות.

נסוגתי צעד אחד לאחורנית תוך שאני מחטט בבהילות בכיסי כדי לשלוף את האקדח.

בגלל הרעש שהשמעתי, זע הנחש ממקומו, החליק בקלות על פני האדמה כמו שובל מים על פני החול, וללא חיפזון נעלם בין האבנים ברחש מתכתי.

הגעתי לגדר האבן בדיוק בזמן כדי לתפוס בזרועותי את האיש הקטן שלי, אשר פניו היו חיוורות כשלג.

"מה זה הסיפור הזה?", דרשתי לדעת. "אתה מדבר עכשיו עם נחשים?"

הסרתי מעל צווארו את הצעיף הזהוב שלבש תמיד, הרטבתי את רקותיו והשקיתי אותו מים. לא אזרתי עוז לשאול שאלות נוספות. הוא הביט בי בכובד ראש, וחיבק את צווארי בזרועותיו. חשתי את לבו הולם כמו לבה של הציפור הקטנה שנורתה ברובה של מישהו...

"אני שמח שמצאת את סיבת התקלה במנוע שלך", הוא אמר. "עכשיו תוכל לשוב לביתך".

"איך נודע לך על כך?"

בדיוק עמדתי לספר לו שעבודתי הוכתרה בהצלחה מעבר לכל מה שהעזתי לקוות.

הוא לא ענה, ורק הוסיף:

"גם אני חוזר היום לביתי..."

ובצער אמר:

"אבל זה הרבה יותר רחוק...הרבה יותר קשה..."

אימצתי אותו בכל כוחי בזרועותי, ולמרות זה הרגשתי כאילו הוא הולך ונשמט ממני אל עבר תהום ואינני יכול לעצור בעדו...

מבטו היה רציני, כאילו אובד במחשבות.

"יש לי את הכבשה שלך, ויש לי את התיבה של הכבשה, ויש לי את המחסום..."

והוא חייך אלי חיוך עצוב.

המתנתי וראיתי שמעט מעט הוא מתאושש.

"אישי היקר", אמרתי לו, "אתה פוחד..."

הוא פחד ללא ספק, אבל בכל זאת הצטחק.

"אפחד הרבה יותר הערב..."

שוב קפא לבי כמו בפני גורל אשר אין לשנותו.

ידוע ידעתי שלא אוכל לשאת את המחשבה לא לשמוע עוד את צחוקו כי הצחוק הזה לי הוא כמו באר של מים זכים במדבר.

"איש קטן", אמרתי, "אני רוצה לשמוע את צחוקך תמיד".

אבל הוא אמר:

"הלילה תִּמָלֵא שנה...הכוכב שלי יהיה בדיוק מעל המקום שאליו הגעתי כשנפלתי לארץ, לפני שנה..."

"אנא", ביקשתי, "אמור לי שאין זה אלא חלום רע, כל הענין הזה עם הנחש, ומקום מפגש, והכוכב..."

אבל הוא לא שעה לתחנוני. תחת זאת אמר:

"הדברים החשובים סמויים מן העין".

"נכון..."

"זה כמו הפרח. אם אתה אוהב פרח שחי על כוכב, זה מתוק להתבונן בלילה אל השמים, כי כל הכוכבים פורחים."

"נכון..."

"זה כמו המים, המים שהשקית אותי, הם היו כמו מוזיקה, בגלל הגלגלת, והחבל. אתה זוכר... הם היו טובים".

"נכון".

"בלילה אתה תביט אל הכוכבים.

במקום בו אני חי הכל מאד קטן, לכן אינני יכול להראות לך היכן נמצא הכוכב שלי, אבל טוב שכך. הכוכב שלי יהיה בשבילך כמו כל הכוכבים האחרים, ולכן תאהב להתבונן ברקיע... כל הכוכבים יהיו ידידך.

ומלבד זה, אני עומד להעניק לך מתנה..."

והוא שוב הצטחק.

"אה, נסיך קטן, נסיך יקר. אני אוהב לשמוע את צחוקך."

"אכן זו תהיה מתנתי. זה יהיה כמו המים..."

"למה כוונתך?"

"לבני האדם יש כוכבים", הוא ענה, "והם כוכבים שונים לאנשים שונים. יש אנשים שהם סיירים, ובשבילם הכוכבים הם מורי דרך. לאחרים הכוכבים אינם אלא מאורות קטנים. לַמלומדים הכוכבים הם חידות שיש לפתור. לאיש העסקים הם היו עושר.

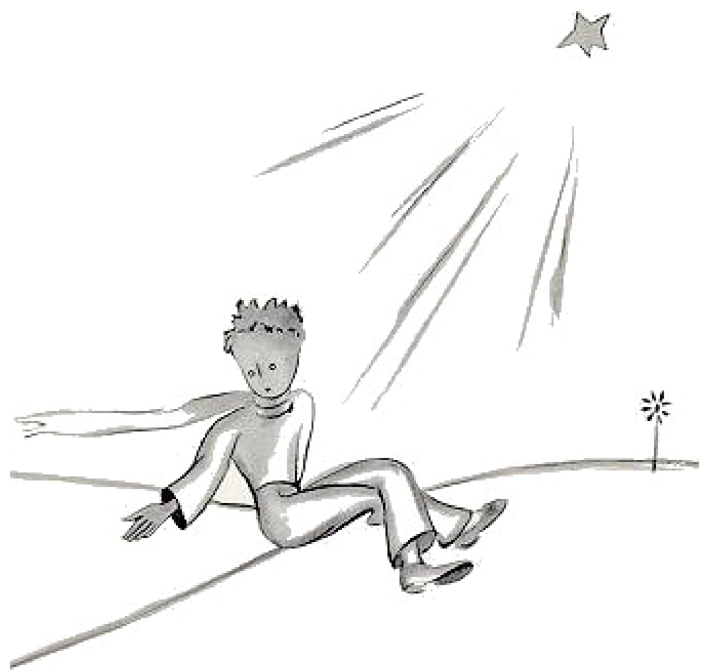
אבל כל הכוכבים האלה שותקים. לך, לך לבדך, יהיו כוכבים שאין לשום אדם אחר...

באחד מן הכוכבים האלה נמצא ביתי, ושם אהיה צוחק. לכן כאשר תתבונן בשמים, יהיה זה כאילו כל הכוכבים צוחקים... לך, רק לך לבדך, יהיו כוכבים שיודעים לצחוק!"

והוא צחק עוד פעם.

"וכאשר צערך ישכך (כי הזמן משכיח כל צער) אתה תשמח שהכרת אותי, אתה תרצה לצחוק איתי שוב, ולכן תפתח מדי פעם את חלונך לשם שעשוע... ומכריך בוודאי יתפלאו לשמוע אותך צוחק אל עבר השמים! אז תאמר להם: 'כן, הכוכבים תמיד גורמים לי לצחוק!' והם יחשבו שיצאת מדעתך.

זה יהיה תעלול נבזי מצידי לעולל לך... זה יהיה כאילו במקום הכוכבים הענקתי לך המוני פעמונים קטנים צוחקים..."

ואז הרצין באחת:

"הלילה, אתה יודע...אל תבוא".

"לא אעזוב אותך", אמרתי.

"ארָאה כאילו אני סובל.

זה ייראה קצת כאילו שמַתי.

אל תבוא לראותי. לא כדאי..."

"לא אעזוב אותך".

"אני אומר לך את זה גם בגלל הנחש. אסור שהוא יכיש אותך. הנחשים הם יצורים מרושעים. הנחש הזה עלול להכיש אותך להנאתו..."

"לא אעזוב אותך".

ואז עלתה בו מחשבה:

"זה נכון אמנם שאין להם די ארס בשביל הכשה שניה..."

באותו לילה לא ראיתי כשיצא לדרך. הוא חמק ממני בלי להשמיע קול. כאשר הצלחתי להדביק אותו, הוא צעד בצעדים מהירים והחלטיים. הוא רק אמר:

"אה. אתה כאן..."

ונטל את ידי בידו.

"לא טוב עשית שבאת. אתה תסבול. אני אראה כאילו מָתִי, אבל זה לא נכון..."

אני שתקתי.

"אתה מבין... זה מדי רחוק, אינני יכול לשאת את הגוף הזה אתי, הוא כבד מדי".

אני שתקתי.

"אהיה כמו צדף ישן נטוש. אין שום דבר עצוב בצדפים ישנים..."

החרשתי.

הוא ניסה שוב:

"אתה יודע, זה יהיה נחמד מאד, גם אני אביט בכוכבים. כל הכוכבים יהיו בשבילי בארות מים עם גלגילות חלודות. כל הכוכבים ישקו אותי מים..."

לא עניתי.

"זה יהיה כל כך משעשע! לך יהיה חמש מאות מליון פעמוני קטנים, ולי יהיו חמש מאות מליונים בארות מים..."

ואז השתתק גם הוא, כי בכה...

"זה כאן. תן לי ללכת לבדי".

הוא ישב על הארץ, כי פחד, ואז אמר שוב:

"אתה יודע, הפרח שלי... אני אחראי לה. היא כל כך חלשה. היא כל כך תמימה. יש לה רק ארבעה קוצים שאינם טובים למאום כדי להגן עליה בפני העולם..."

לא נותר בי כוח לעמוד והתיישבתי גם אני.

"זהו אם כך... זה הכל", הוא אמר.

לרגע היסס.

אחר כך קם על רגליו וצעד פסיעה אחת.

התאבנתי במקומי.

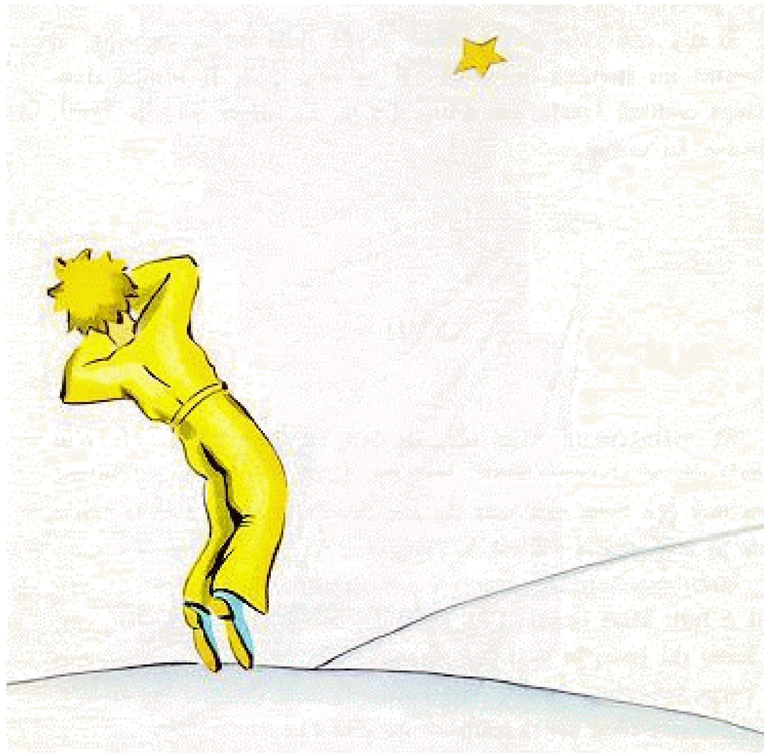
דבר לא נראה מלבד ברק צהוב ליד קרסולו.

הנסיך הקטן נשאר עוד רגע על עומדו,

הוא לא צעק,

הוא נשמט בעדינות לקרקע כמו שנופל עץ,

ושום קול לא נשמע בנופלו, בגלל החול.

שש שנים חלפו מאז, ואני עוד טרם סיפרתי את הסיפור לאיש. חברַי אשר פגשו אותי כאשר חזרתי, שמחו למצוא אותי חי. הייתי עצוב, אבל אמרתי: "אני עייף".

מאז התנחמתי מעט.

כלומר... לא לחלוטין. אבל ידוע לי שהנסיך הקטן הגיע אל הפלנטה שלו, משום שבעלות השחר לא מצאתי את גופו.

לא היה זה גוף כבד...

ובלילות אני אוהב להאזין לכוכבים, אשר מצלצלים באוזני כמו חמש מאות מיליון פעמונים...

אבל יש לי תהיה אחת: כאשר ציירתי את המחסום לכבשה של הנסיך הקטן, שכחתי לצרף לו גם רצועת עור! הוא לעולם לא יוכל לשים את המחסום על הכבשה. ולכן אני עכשיו תוהה: מה קורה על הפלנטה שלו? האם יתכן שהכבשה אכלה את הפרח?...

יש שאני אומר לעצמי: "לבטח לא! הנסיך הקטן תמיד מניח בלילה כיפת זכוכית על הפרח, ובמשך היום משגיח על הכבשה בשבע עיניים..." , ואז אני מאושר, וכל הכוכבים צוחקים במתק.

אבל לפעמים אני אומר חושב: "די ברגע אחד של הסח הדעת. ערב אחד אולי שכח לכסות את הפרח בכיפה, והכבשה חמקה לה בלילה בלי להשמיע קול...", ואז הפעמונים הקטנים בוכים...

זוהי החידה.

לכם אשר אוהבים את הנסיך הקטן כמוני, היקום איננו אותו מקום, אם אי שם, איננו יודעים היכן, כבשה שמעולם לא ראינו, אכלה, כן או לא, שושנה...

שאו עיניכם אל השמים ושאלו בלבכם:

האם הכבשה אכלה את הפרח? ותיווכחו לדעת איך הכל משתנה...

ואילו המבוגרים, לא, הם לא יבינו מה חשיבות יש בכך.

זהו בעיני הנוף היפה ביותר, והעצוב ביותר בעולם כולו.

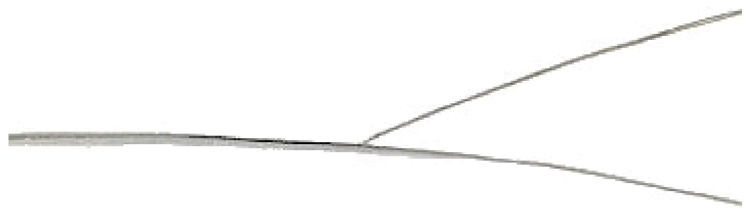
כאן הופיע הנסיך הקטן לראשונה, ומכאן נעלם.

התבוננו היטב בציור, כדי שתוכלו לזהות אותו ללא קושי

אם תסעו פעם למדבר באפריקה.

והיה עם תעברו שם, אל תחפזו לעזוב את המקום,

המתינו מעט, בדיוק מתחת לכוכב.

אם אז יבוא אליכם ילד קטן,

אם יהיו לו תלתלים של זהב,

אם לעולם לא יענה על שאלותיכם,

אתם תדעו אל נכון מי הוא.

אם כך יקרה, אל תשכחו אותי בצערי

מהרו וכיתבו אלי כך -

הוא חזר!